

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย

จังหวัดสุโขทัย

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร การจัดการทรัพยากรเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยการบูรณาการกิจกรรม/โครงการต่างๆของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผสมผสานกับกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรหรือชุมชนในแต่ละพื้นที่ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็งและเกษตรกรสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลขึ้นเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจาก ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนเกษตรกร ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่างๆในตำบลและคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว ในการจัดทำเวทีชุมชน นำเสนอ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลและเสนอแผนพัฒนาเกษตรระดับตำบลแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมของตำบล ผู้ดำเนินการจัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่จัดทำขึ้นจะสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรและชุมชนได้ตามทางเลือกที่เหมาะสม

นางสาวนัตยา นุชนารถ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
สารบัญ	๒
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๗
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๗
๑.๑.๒ อาณาเขต	๗
๑.๒.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๘
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๘
๑.๒.๑ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๙
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๒๐
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๒๐
๑.๓.๒ ฤดูกาล	๒๐
๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๒๑
๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๒๑
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๒๒
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม	๒๒
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๒
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๒
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๒๓
๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๓
๑.๖.๒ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว	๒๔
๑.๖.๓ การศึกษา	๒๕
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๒๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๒๗
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๗
๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๒๗
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๓๓
๒.๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๓๕

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๒.๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ (ข้าว)	๓๕
- พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๗
- ปริมาณการผลิต	๓๘
- สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๙
- ภูมิทุนการเพาะปลูก	๔๐
- ต้นทุนการผลิต	๔๐
- สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๑
- เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๒
๒.๑.๕ สินค้าเกษตรที่สำคัญ (อ้อยโรงงาน)	๔๒
- พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๔๔
- ปริมาณการผลิต	๔๖
- สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๖
- ภูมิทุนการเพาะปลูก	๔๗
- ต้นทุนการผลิต	๔๘
- สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๘
- เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๙
๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๕๐
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๓
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๗
๓.๑ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๕๗
๓.๒ สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๑
บรรณานุกรม	๗๑

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกตามรายหมู่บ้าน	๘
ตารางที่ ๒ แสดงชนิดพืชที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชในกลุ่มชุดดินต่างๆ	๒๐
ตารางที่ ๓ แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดสุโขทัย (หน่วย : องศาเซลเซียส)	๒๑
ตารางที่ ๔ แสดงปริมาณน้ำฝน ฝนตกในปี ๒๕๕๐-๒๕๖๓ (หน่วย : มิลลิเมตร)	๒๑
ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลหาดเสี้ยว	๒๕
ตารางที่ ๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๗
ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๒๘
ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๒๙
ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร	๓๐
ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๓๑
ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๑
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๓๑
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๒
ตารางที่ ๑๔ ศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๒
ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๓๓
ตารางที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ)	๓๕
ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๓๖
ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว	๓๗
ตารางที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๓๘
ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๔๐
ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการทำนา	๔๒
ตารางที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ)	๔๓
ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน	๔๔
ตารางที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน	๔๕
ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน	๔๖
ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตการปลูกอ้อยโรงงาน	๔๘
ตารางที่ ๒๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตอ้อยโรงงาน	๔๙
ตารางที่ ๒๘ แสดงปัญหาในด้านต่างๆ	๖๑

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๗
ภาพที่ ๒ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๘
ภาพที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๙
ภาพที่ ๔ แสดงลักษณะภูมิประเทศ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๙
ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๙
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๒
ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๓
ภาพที่ ๘ แสดงแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๖
ภาพที่ ๙ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๗
ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๘
ภาพที่ ๑๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๙
ภาพที่ ๑๒ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๐
ภาพที่ ๑๓ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๓
ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๔
ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่น้ำผิวดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๔
ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่น้ำใต้ดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๕
ภาพที่ ๑๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๖
ภาพที่ ๑๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกข้าว	๓๖
ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๓๗
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามชั้นความเหมาะสม	๓๗
ภาพที่ ๒๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว	๓๘
ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๘
ภาพที่ ๒๓ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกข้าว	๔๐
ภาพที่ ๒๔ แสดงวิถีการตลาดข้าว	๔๑
ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว	๔๒
ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน	๔๓
ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน	๔๓
ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน	๔๔
ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามชั้นความเหมาะสม	๔๕
ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน	๔๕
ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง)	๔๖
ภาพที่ ๓๒ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน	๔๗
ภาพที่ ๓๓ แสดงวิถีการตลาดอ้อยโรงงาน	๔๙
ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน	๔๙

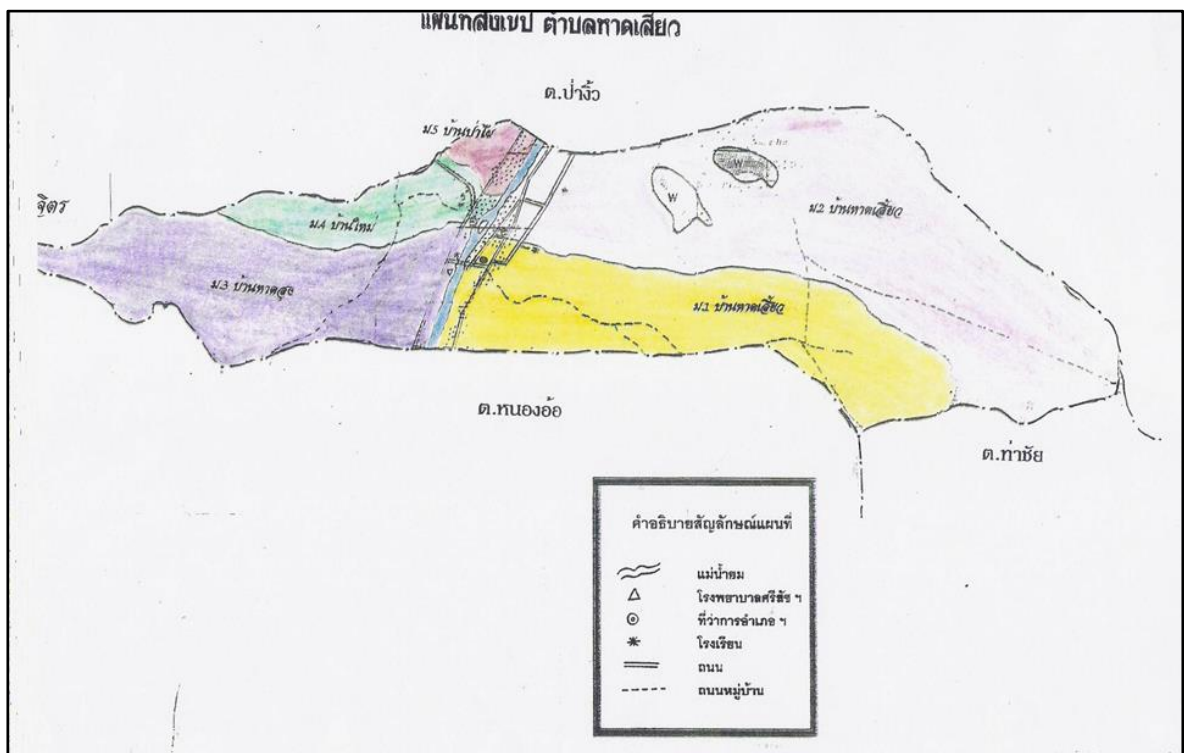
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ตำบลหาดเลี้ยว เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอศรีสนาญชัย จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ตามถนนสวรรคโลก – ศรีสนาญชัย ระยะห่างจากจังหวัดสุโขทัย ประมาณ ๖๗ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๕๔๐ กิโลเมตร

๑.๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลป่าจั่ว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองอ้อ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าชัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลสารจิตร

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสนาญชัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

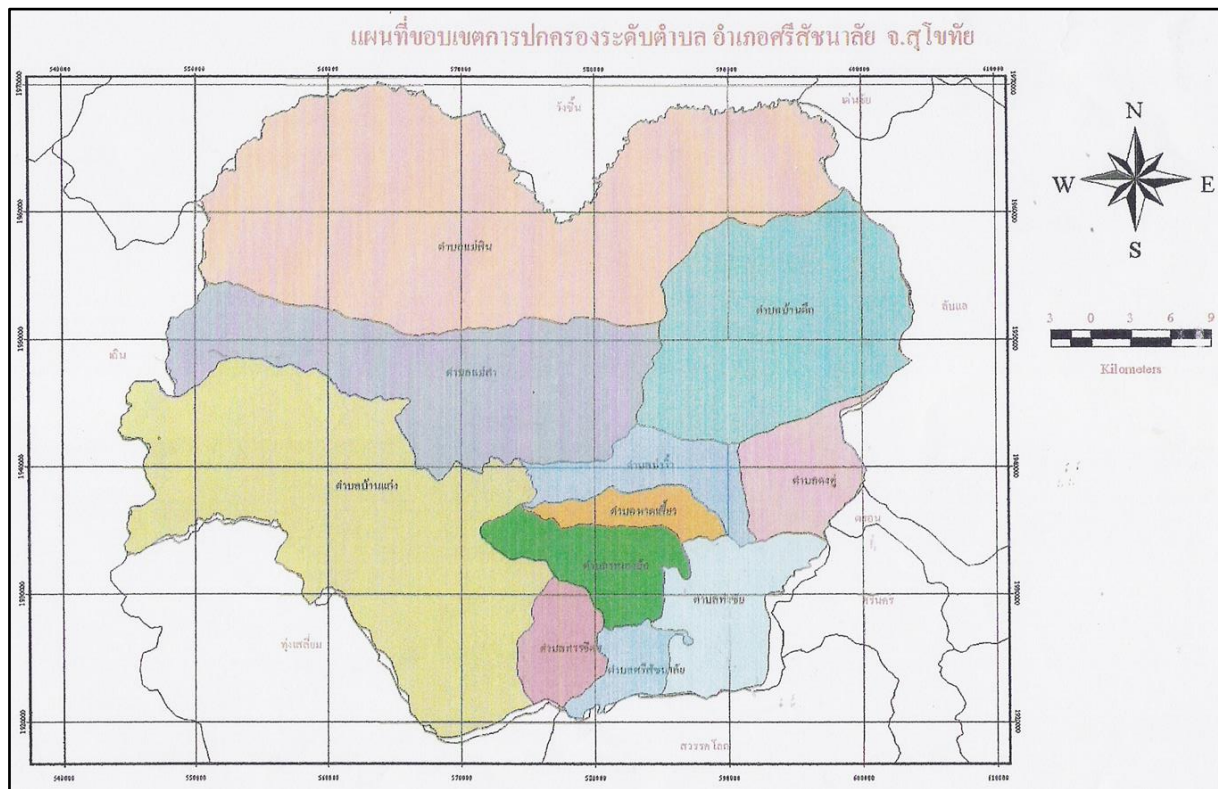
๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตำบลหาดเสี้ยว อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๕ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกตามรายหมู่บ้าน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านหาดเสี้ยวใต้
๒	บ้านหาดเสี้ยวเหนือ
๓	บ้านหาดสูง
๔	บ้านใหม่
๕	บ้านป่าไผ่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

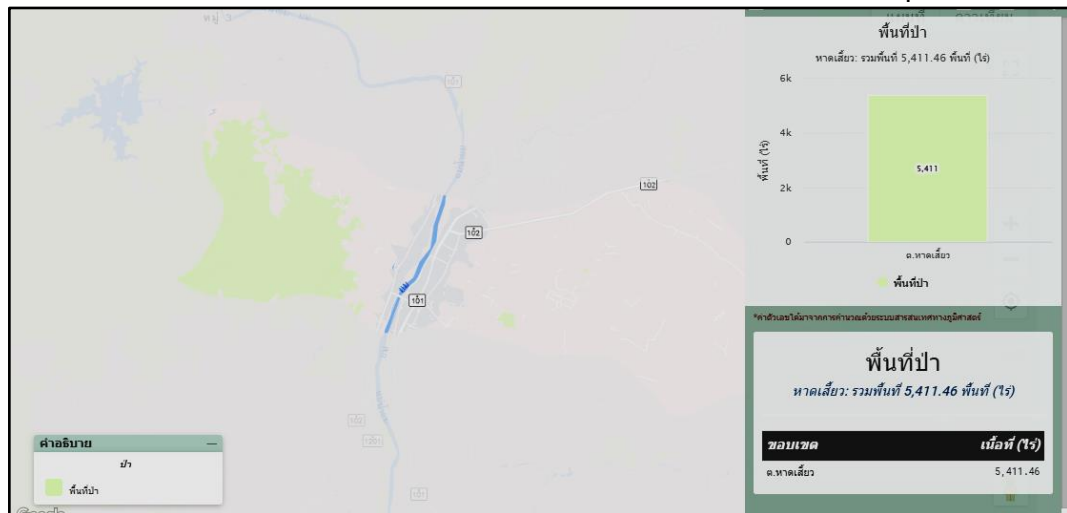
ภาพที่ ๒ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย ,พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

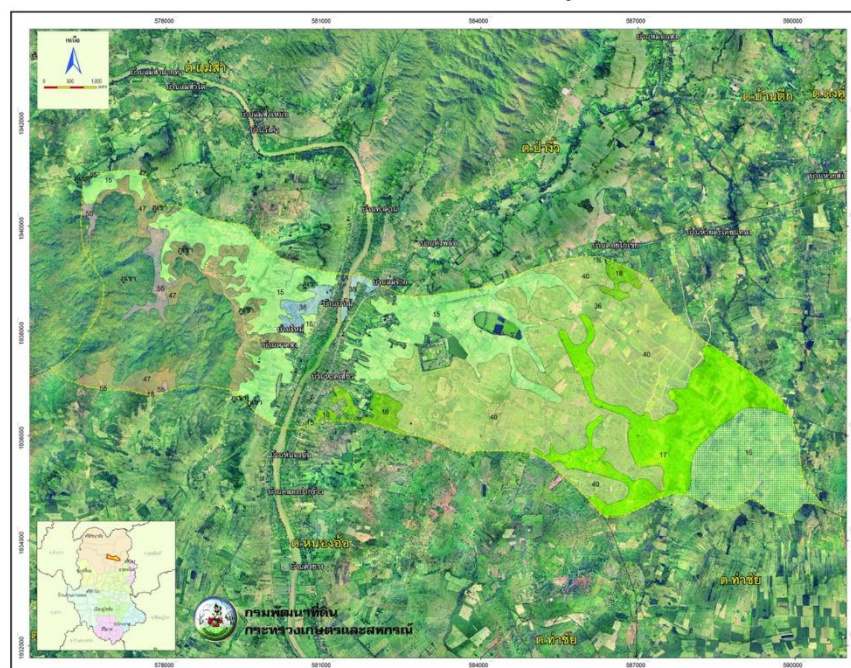
ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลหาดเสี้ยวมีพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำยมไหลผ่านกลางพื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยว ฉะนั้นตำบลหาดเสี้ยวจึงตั้งอยู่บนสองฝั่งของแม่น้ำยม และมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นภูเขาและเขตป่าร้อนชื้น ส่วนใหญ่ใช้ที่ดินสำหรับประกอบกิจการเกษตรกรรมและการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนอยู่อาศัย ประชากรอยู่กันหนาแน่นในเขตชุมชน พื้นที่บางส่วนประชากรใช้ที่ดินสำหรับก่อสร้างร้านค้าและอาคารพาณิชย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : AGRI Map, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๔ แสดงลักษณะภูมิประเทศ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินของตำบลหาดเลี้ยว โดยทั่วไปประกอบด้วยชุดดินจำนวน ๙ ชุดดิน ด้วยกันดังนี้ คือ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓๖, ๓๘, ๔๐, ๔๗ และ ๕๕

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีนํ้าตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การเกิดชั้นดานแน่นทึบใต้ชั้นไถพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก แต่สามารถปรับปรุงได้โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนการปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อน้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกทรงเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกทรงปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกทรงปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น

ขี้เลื่อย แกลบสด ปากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑-๒ ตัน/ไร่ ไถคลุกเคาะกับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๔ วันก่อนปลูกพืช ระยะปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่ เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายสีเทาอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งพบศิลาแลงอ่อนสีแดงในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเกิดชั้นดานแน่นที่บีบอัดชั้นไทรพรวนทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก ต้องปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดิน มีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง และเพิ่มธาตุอาหารพืช

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว หมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระยะบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควมมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควมมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด ปากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลับไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือ หินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้นิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน วิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมการปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระยะบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพา มาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งมีการปรับพื้นที่ใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

สภาพพื้นที่บางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย ปรับกระทรวงนาให้สม่ำเสมอ ปัญหาดินเป็นกรดแก้ไขโดยใช้ปูนขาว หรือวัสดุปูนอย่างอื่น ตามความต้องการปูน ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและแน่นทึบ แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือปุ๋ยพืชสด

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกทรงเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกทรงปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกทรงปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชีลี้อย แกลบลสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใช้ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือ หินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน วิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกทรงตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล กรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑ กิโลกรัม/หลุม หรือหว่านทั่วแปลงอัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และ

ภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพา มาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีนํ้าตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว หมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้นํ้าแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้นํ้าแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้นํ้าชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้นํ้า การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หวานให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น

ซีเลื่อย แกลบสด ปากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทั้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่ เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้เกิดดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียดที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ส่วนดินล่างเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย บริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๖. กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอนในแต่ละช่วงเวลา บริเวณสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในดินล่าง บางแห่งมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก สวนผลไม้ และเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

ปัญหาที่พบ ได้แก่ น้ำท่วมบ่าบางปีในช่วงฤดูฝน อาจทำความเสียหายแก่พืชผลได้

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ทำพราง หรือเชือกกันน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมบ่า พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูก หรือปรับระยะเวลาการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงน้ำท่วม ปรับปรุงบำรุงดินโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๗. กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนปนทรายที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง ป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย บริเวณพื้นที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เพื่อป้องกันเม็ดฝนกระแทกผิวดิน เตรียมดินขวางความลาดเท สร้างสิ่งกีดขวางทิศทางการไหลของน้ำผิวดิน เช่น คันดิน ร่องระบายน้ำ คันเบนน้ำ บ่อดักตะกอน ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกสลับกับพืชที่ปลูกเป็นแถวขวางความลาดเท ปัญหาดินเป็นทรายค่อนข้างจัด และมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด

แล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐%

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินค่อนข้างเป็นทรายจึงกักเก็บน้ำไม่ได้ เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมปลูกและรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๘. กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินต้นที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาลเหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ผลยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินต้น บริเวณที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เตรียมดินขวางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และขุดบ่อดักตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ไร่ละ ๑.๕-๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๙. กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

เป็นกลุ่มชุดดินลิกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลิกประมาณ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตรจากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีโครงสร้างแน่นที่บยากต่อการไถของของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

การเตรียมดินและทำคันดินขวางความลาดเท ขุดบ่อดักตะกอน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพืชมาใช้ เช่น การปลูกพืชเป็นแถบสลับกับการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก หรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูกและรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลง ปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

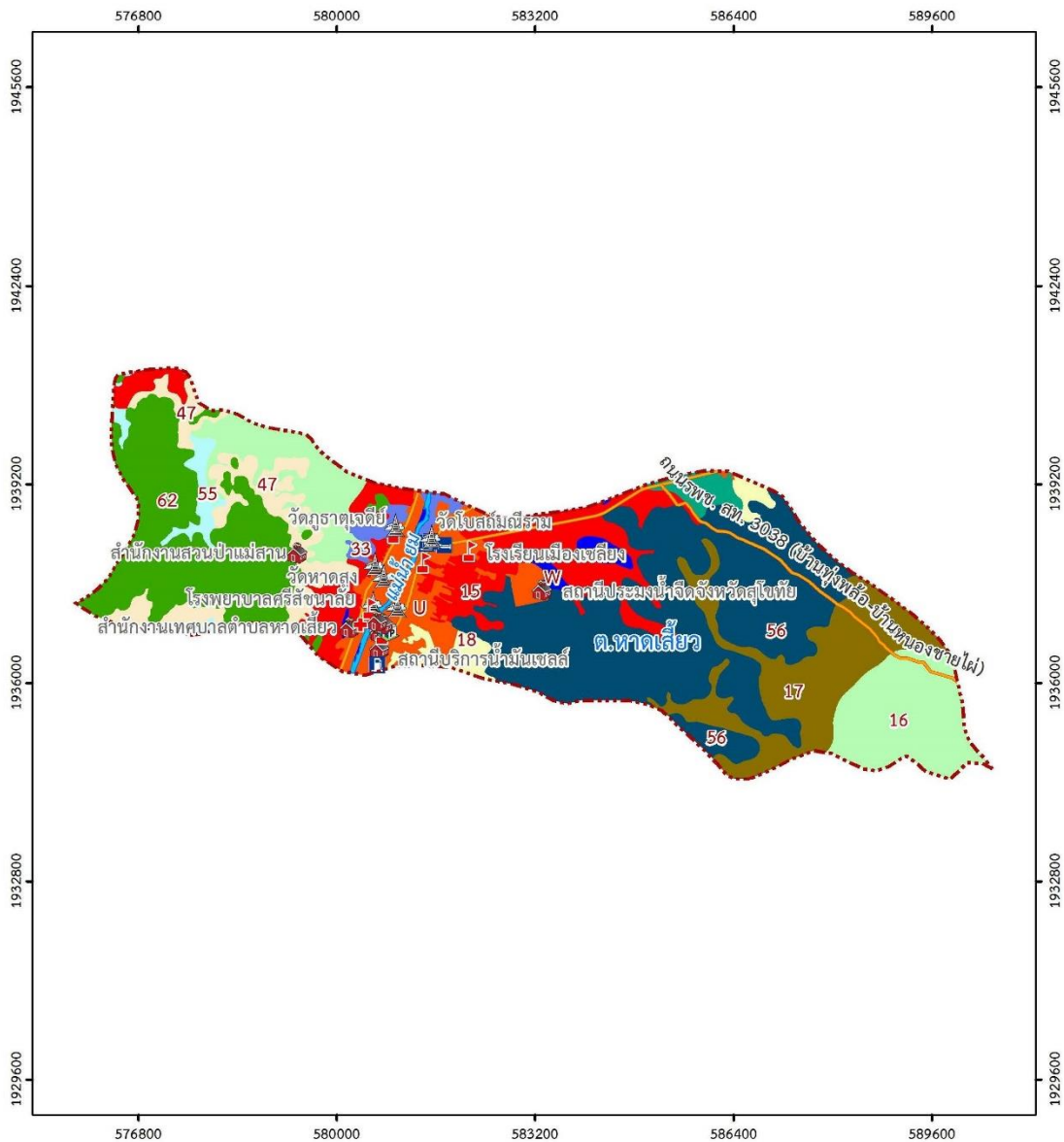
(ที่มา : คู่มือคำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพตามค่าวิเคราะห์ดิน
สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ รายตำบล ประจำปีการเพาะปลูก ๒๕๖๓-๒๕๖๖ อำเภอศรีสัชนาลัย
จังหวัดสุโขทัย กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

แสดงแผนที่ชุดดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

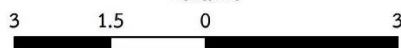

แผนที่กลุ่มชุดดิน

ต.หาดเลี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

กิโลเมตร

	เส้นทางคมนาคม
	แม่น้ำ แหล่งน้ำ
	เส้นทางรถไฟ
	ขอบเขตตำบล

ภาพที่ ๕ แสดงแผนที่ชุดดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๒ ชนิดพืชที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกในกลุ่มชุดดินต่าง ๆ ของตำบลหาดเลี้ยว

ชนิดพืช	หน่วยแผนที่ : กลุ่มชุดดิน											
	๗	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๓๓	๓๘	๔๐	๔๗	๔๘	๕๕	๕๖
ข้าวไวต่อช่วงแสง	✓	✓	✓	✓	✓							
ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง	✓	✓	✓	✓	✓							
ข้าวโพด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
มันสำปะหลัง						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สับปะรด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ถั่วเขียว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ถั่วลิสง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ถั่วเหลือง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ลำไย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ลิ้นจี่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เงาะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทุเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปาล์มน้ำมัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ยางพารา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผักกินใบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดสุโขทัย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วง ฤดูหนาว ทำให้จังหวัดสุโขทัยมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวล อากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดสุโขทัยมีฝนตกทั่วไป

๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสุโขทัย พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม อากาศโดยทั่วไปร้อนอบอ้าว เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นนระยะที่ลมมรสุมตะวันตก

เฉียง ไต้ซึ่งร้อนและขึ้นพัดจากมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่ประเทศไทย ฝนจึงเริ่มตกชุกประมาณกลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือน ตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือน มกราคม

๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๓ (หน่วย : มิลลิเมตร)

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
๒๕๕๐	๑๖.๐	๐.๕	๔.๕	๕.๖	๑๕๑.๗	๙๖.๖	๑๕๘.๗	๓๐๑.๔	๑๓๘.๙	๖๖.๓	๕๙.๒	๐.๐	๙๙๙.๔
๒๕๕๑	๐.๐	๖๖.๕	๐.๐	๑๓๗.๑	๓๓๓.๘	๘๗.๙	๘๓.๘	๑๕๐.๐	๒๐๔.๔	๒๘๖.๙	๑๕.๗	๙.๗	๑,๓๗๕.๘
๒๕๕๒	๒๖.๑	๐.๐	๑๒๓.๒	๑๔๔.๕	๑๖๘.๘	๒๐๐.๖	๘๗.๖	๒๒๐.๙	๒๖๑.๒	๑๐๘.๙	๘.๔	๐.๐	๑,๓๕๐.๒
๒๕๕๓	๑๕.๕	๐.๐	๒๑.๖	๑๐๒.๙	๓๖๑.๐	๖๓.๐	๙๔.๙	๑๒๗.๑	๒๕๔.๓	๒๓๖.๓	๑๖.๕	๐.๐	๑,๒๙๓.๑
๒๕๕๔	๑๑.๔	๓.๗	๔๒.๐	๒๕.๓	๑๘๗.๙	๔๘.๒	๘๖.๒	๒๐๑.๕	๓๑๕.๐	๑๐๓.๒	๖๘.๓	๑.๓	๑,๐๙๔.๐
๒๕๕๕	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๒๒.๒	๓๘.๓	๒๐๕.๕	๒๗๓.๖	๑๖๔.๖	๒๓๐.๒	๑๕.๘	๐.๐	๐.๐	๙๕๐.๒
๒๕๕๖	๘.๕	๐.๐	๑๖.๘	๑๒๑.๒	๓๑๓.๑	๓๕๕.๒	๑๔๐.๕	๔๗.๒	๒๘๐.๕	๒๗.๒	๕.๙	๐.๐	๑,๓๑๖.๑
๒๕๕๗	๐.๐	๑.๔	๖.๙	๑๓๖.๕	๕๖.๕	๒๕๗.๑	๑๓๕.๗	๑๑๓.๕	๔๔๒.๕	๕๗.๑	๑๔.๙	๘.๑	๑,๒๓๐.๒
๒๕๕๘	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๑๒๗.๑	๔๙๖.๕	๑๖๓.๒	๙๓.๔	๒.๑	๓๒๖.๖	๑๖๑.๑	๒.๗	๐.๐	๑,๓๗๒.๗
๒๕๕๙	๑๗.๓	๓.๙	๑.๙	๑๐๖.๙	๒๘๖.๙	๑๘๑.๒	๑๑๗.๗	๓๓๘.๕	๒๙๑.๐	๙๖.๑	๑๔.๑	๐.๐	๑,๔๕๕.๕
๒๕๖๐	๑๓.๑	๓๒.๑	๖.๘	๙๖.๔	๑๓๘.๓	๑๕๓.๖	๑๓๙.๘	๑๓๗.๗	๓๗๐.๓	๔๔.๕	๓๙๐.๕	๒๘.๕	๑,๕๑๐.๐
๒๕๖๑	๐.๒	๐.๐	๑๖.๑	๔๐.๒	๑๕๙.๑	๒๑๔.๗	๒๑๒.๕	๘๖.๓	๑๙๒.๗	๒๕๓.๔	๐.๘	๐.๐	๑,๑๗๖.๐
๒๕๖๒	๑๘.๘	๐.๐	๐.๐	๔๓.๐	๘๔.๗	๑๑๗.๕	๙๙.๖	๒๐๖.๓	๒๒๒.๔	๑๖๐.๑	๐.๐	๓๔.๗	๑,๐๐๙.๙
๒๕๖๓	๐.๙	๐.๐	๑๑๘.๙	๒๓๓.๑	๒๑๕.๕	๑๘๗.๔	๑๖๔.๗	๓๕๘.๑	๓๗๒.๑	๑๘๗.๖	๐.๔	๐.๐	๑,๘๓๘.๗
สูงสุด	๒๖.๑	๖๖.๕	๑๒๓.๒	๑๔๔.๕	๔๙๖.๕	๓๕๕.๒	๒๗๓.๖	๓๕๘.๑	๔๔๒.๕	๒๘๖.๙	๓๙๐.๕	๓๔.๗	๑,๘๓๘.๗
ต่ำสุด	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๕.๖	๓๘.๓	๔๘.๒	๘๓.๘	๒.๑	๑๓๘.๙	๑๕.๘	๐.๐	๐.๐	๙๕๐.๒

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๔ อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดสุโขทัย (หน่วย : องศาเซลเซียส)

ปี		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๒๕๖๐	สูงสุด	๓๒.๑	๓๑.๔	๓๕.๔	๓๗.๐	๓๓.๘	๓๔.๑	๓๓.๖	๓๒.๙	๓๓.๔	๓๒.๙	๓๑.๑	๒๙.๕
	ต่ำสุด	๑๘.๙	๒๐.๗	๒๒.๙	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๔	๒๔.๙	๒๔.๖	๒๔.๗	๒๔.๔	๒๑.๙	๑๗.๗
๒๕๖๑	สูงสุด	๓๐.๓	๓๔.๒	๓๕.๑	๓๗.๔	๓๕.๓	๓๓.๓	๓๒.๙	๓๓.๕	๓๓.๘	๓๓.๔	๓๒.๑	๓๑.๕
	ต่ำสุด	๑๖.๕	๒๑.๖	๒๒.๘	๒๕.๙	๒๕.๕	๒๕.๒	๒๕.๓	๒๕.๐	๒๔.๙	๒๕.๔	๒๑.๔	๑๙.๗
๒๕๖๒	สูงสุด	๓๑.๖	๓๔.๗	๓๖.๘	๔๐.๒	๓๘.๙	๓๖.๘	๓๔.๕	๓๒.๗	๓๓.๑	๓๑.๕	๓๑.๘	๓๐.๖
	ต่ำสุด	๒๑.๖	๒๑.๙	๒๓.๓	๒๖.๐	๒๖.๘	๒๖.๒	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๒	๒๔.๖	๒๒.๔	๒๐.๘
๒๕๖๓	สูงสุด	๒๙.๗	๓๒.๘	๓๑.๐	๓๔.๑	๓๓.๕	๓๕.๔	๓๓.๘	๓๒.๘	๓๓.๔	๓๑.๓	๓๑.๕	๓๐.๔
	ต่ำสุด	๑๘.๘	๒๐.๕	๒๒.๐	๒๔.๒	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๔	๒๔.๒	๒๒.๒	๒๐.๕

๑.๕.๑ เส้นทางคมนาคม ตำบลหาดเสี้ยวถนนหลวงสายหลัก สายทเขตติดต่อระหว่างเทศบาลกับอำเภอ

แผนที่ที่ตั้งหมู่บ้านและเส้นทางคมนาคม อำเภอศรีโคตรบูรณ์ จ.สกลนคร

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอศรีราชาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

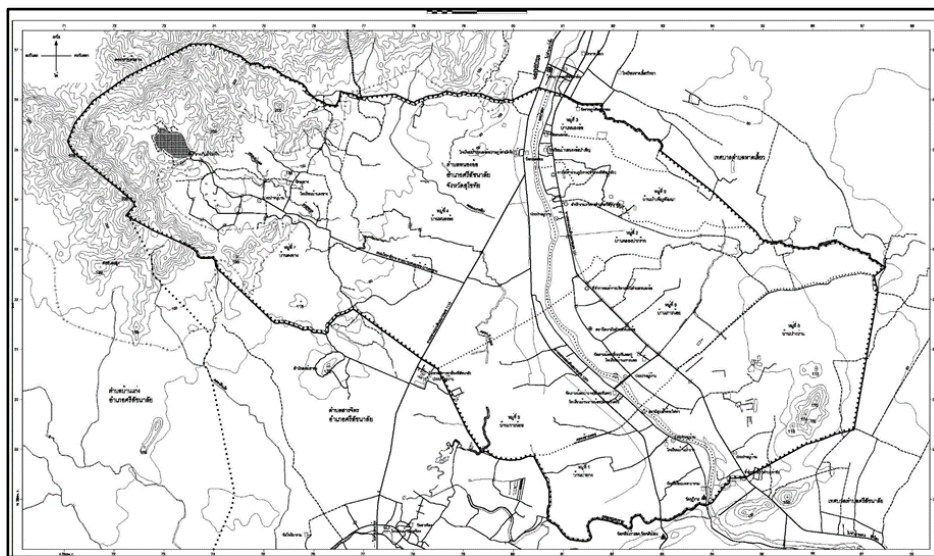
แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

๑. แม่น้ำยม ต้นกำเนิดในเขตภูเขา อำเภอบึง จังหวัดพะเยา ไหลผ่านตั้งแต่ตอนเหนือสุดของอำเภอที่ตำบลแม่สิน ไหลผ่านตำบลแม่สำ ตำบลป่าจั่ว ตำบลหาดเลี้ยว ตำบลหนองอ้อและตำบลศรีสันาลย์ รวมความยาวที่ไหลผ่านอำเภอประมาณ ๘๐ กิโลเมตร

๓. หนองผักถุง อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ ตำบลหาดเสี้ยว
 ๔. หนองหิน อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ ตำบลหาดเสี้ยว
 ๕. หนองเอี่ยน อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลหาดเสี้ยว

แหล่งน้ำอุปโภค / บริโภค แหล่งน้ำเพื่อปศุสัตว์ และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

หมู่ที่	อ่างเก็บน้ำ (แหล่ง)	น้ำประปา (แหล่ง)	บ่อน้ำ/สระน้ำ/ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่นๆ (บ่อ, สระ, แหล่ง)	บ่อบาดาล (บ่อ)	หนองบึง/แม่น้ำ/ลำคลอง/ ฝาย/แหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ (แหล่ง)
๑	-	๑	๕	-	๔
๒	-	๑	๒๐	๒	๒
๓	-	๑	๒๐	-	๑
๔	-	๑	๑๓	-	๓
๕	-	๑	๘	-	๒
รวม	-	๕	๖๖	๒	๑๒

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงแหล่งน้ำ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
 (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีการบริการไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ครบทุกหมู่บ้าน ตลอดจนการคมนาคมติดต่อไปมาหาสู่กันสะดวกสบายทุกหมู่บ้าน

โรงเรียน มีโรงเรียนจำนวน ๖ แห่ง

๑. โรงเรียนระดับอนุบาลปฐมวัยของเอกชนจำนวน ๒ แห่ง คือ
 - โรงเรียนอนุบาลชุมพร
 - โรงเรียนอนุบาลสมประสงค์
๒. โรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน ๓ แห่ง
 - โรงเรียนอนุบาลศรีสัชนาลัย
 - โรงเรียนหาดเสี้ยววิทยา
 - โรงเรียนบ้านใหม่
๓. โรงเรียนระดับมัธยม ๑ แห่ง คือ
 - โรงเรียนเมืองเชลียง

วัด มีจำนวน ๕ วัด คือ

๑. วัดหาดเสี้ยว
๒. วัดหาดสูง
๓. วัดภูธาตุเจดีย์
๔. วัดบ้านใหม่
๕. วัดโบสถ์มณีราม

โรงพยาบาล มีโรงพยาบาล ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลศรีสัชนาลัย

สถานที่สำคัญอื่น ๆ

๑. ที่ว่าการอำเภอ
๒. สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว
๓. สถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสัชนาลัย
๔. ศูนย์บริการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอศรีสัชนาลัย
๖. สถานีประมงน้ำจืด
- ๗.

สถานที่สำคัญอื่น ๆ

๑. สำนักงานองค์การโทรศัพท์
๒. สำนักงานไปรษณีย์
๓. ธนาคาร
 - ธนาคารกรุงเทพ
 - ธนาคารออมสิน
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 - ธนาคารกรุงไทย

๑.๖.๑ รายได้/รายจ่ายของครัวเรือน

จากการประเมินรายได้ของเกษตรกร จากข้อมูล กชช.๒ ค รวมมูลค่าภาคเกษตรกรรม พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๓๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี หรือเฉลี่ย ๗,๐๐๐ บาท/คน /ปี เมื่อพิจารณารายได้ เฉลี่ยต่อครัวเรือนจะแบ่งกลุ่มออกได้ ดังนี้

๑. กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูง ส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ หรือไร่อ้อย ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๖๕,๐๐๐ บาท/ปี

๒. กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำ ส่วนใหญ่มาจากอาชีพการทำไร่หรือทำนา มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๒๔,๐๐๐ บาท/ปี

๑.๖.๒ จำนวนครัวเรือน

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕,๙๐๙ คน จำแนก เป็นชาย ๒,๗๖๖ คน หญิง ๓,๑๔๓ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร			ครัวเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน)
		ชาย	หญิง	รวม	
หมู่ที่ ๑ หาดเสี้ยวใต้	๑,๔๐๐	๑,๐๖๗	๑,๑๙๔	๒,๒๖๑	๖๐
หมู่ที่ ๒ หาดเสี้ยวเหนือ	๑,๔๓๗	๘๘๕	๙๙๘	๑,๘๘๓	๖๘
หมู่ที่ ๓ หาดสูง	๔๐๘	๔๐๕	๕๐๘	๙๑๓	๖๗
หมู่ที่ ๔ บ้านใหม่	๒๐๘	๒๓๙	๒๘๓	๕๒๒	๓๙
หมู่ที่ ๕ ป่าไผ่	๑๑๘	๑๗๐	๑๖๐	๓๓๐	๓๗
รวม	๓,๕๗๑	๒,๗๖๖	๓,๑๔๓	๕,๙๐๙	๒๗๑

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร , พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๖.๓ การศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนในตำบล ซึ่งมีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๓ โรงเรียน นอกจากนี้ประชากรวัยศึกษาบางส่วนจะไปเรียนในโรงเรียนประจำอำเภอ และ อำเภอสวรรคโลกหรือในจังหวัดใกล้เคียง คือจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งระยะทางไม่ห่างกันมากนัก

๑.๖.๔ สถาบันกลุ่มและมวลชนที่จัดตั้งขึ้น

- กลุ่มแม่บ้าน / วิสาหกิจชุมชน
- กลุ่มกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
- กลุ่มเกษตรกรทำไร่
- กลุ่มสมาชิก สกต.
- ศูนย์ส่งเสริมการผลิตและกระจายข้าวพันธุ์ดี

- ศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ของชุมชน

๑.๖.๕ การรักษาความสงบเรียบร้อย

- อาสาสมัครปกป้องสถาบัน
- อปพร.
- สารวัตรหมู่บ้าน
- ราษฎรภายในหมู่บ้านทุกคน ร่วมกันสอดส่องดูแล

๑.๖.๖ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำชื่อเสียงให้กับราษฎรตำบลหาดเสี้ยว คือ
- การทำ ทอง/เงิน ลายโบราณ

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลหาดเสี้ยว

จากการสำรวจการใช้ที่ดินภายในเขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังต่อไปนี้

การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยจะกระจายอยู่โดยทั่วไป ภายในชุมชนในบริเวณสองฝั่งแม่น้ำยม และสองฟากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๐๑ สภาพอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวได้ทุนสูงและบ้านเรือนที่สร้างใหม่จะเป็นตึกพักอาศัย

การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ในบริเวณฝั่งตะวันตกของริมฝั่งแม่น้ำยมจะเป็นกิจการโรงแรม ร้านอาหาร ปิมน้ำมัน และร้านทำทองโบราณ ส่วนพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยมจะเป็นตลาดสดเทศบาล ร้านขายของชำ ร้านอุปกรณ์การเกษตร ปิมน้ำมัน เป็นต้น

การใช้ที่ดินประกอบสถาบันการศึกษา ประกอบไปด้วยโรงเรียนจำนวน ๖ แห่ง

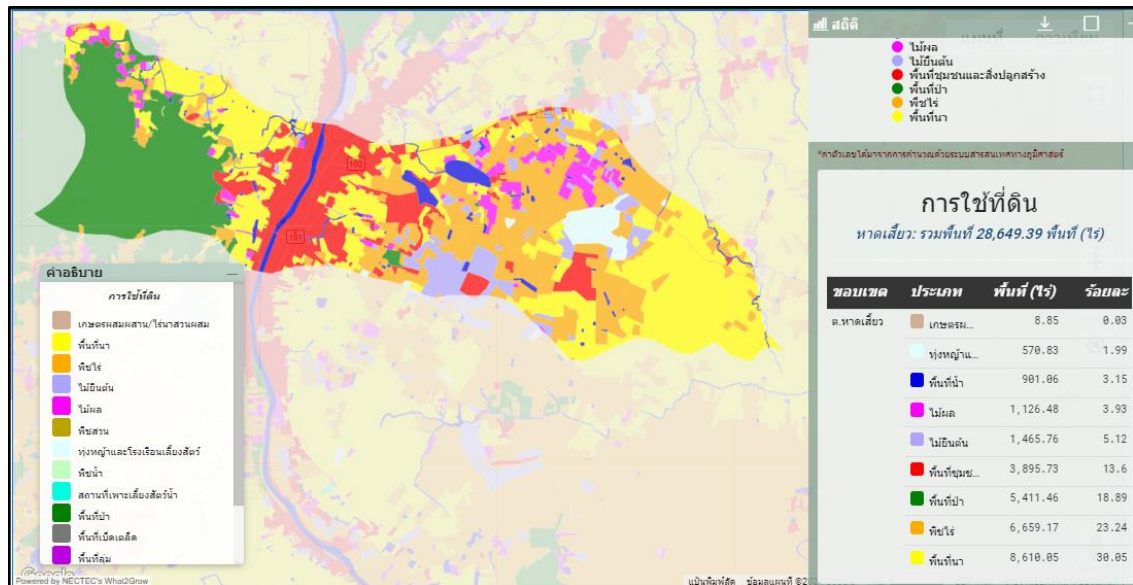
การใช้ที่ดินประเภทสถานศาสนา โดยมีวัดจำนวน ๕ แห่ง

การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขและสาธารณูปการ ได้แก่ สถานที่ตำรวจ บัณฑิตวิทยาลัย สถานีจอตลอดดับเพลิง สถานีอนามัยประจำตำบล และศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน โรงพยาบาล

๑.๘ ภัยธรรมชาติ

ปัญหาภัยธรรมชาติของตำบลหาดเสี้ยว ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาน้ำท่วมขัง เนื่องจากฝนตกติดต่อกันหลาย ๆ วัน ซึ่งก็เป็นส่วนน้อยเนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยวค่อนข้างจะเป็นที่ราบสูงของ ๒ ฝั่งแม่น้ำยม สำหรับพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งเป็นบางปีในช่วงที่มีฝนทิ้งช่วง

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๘ แสดงแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
 ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๙>

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

เกษตรกรรมและองค์กรเกษตรกรรม

๑) เกษตรกรรม

(๑) ครัวเรือนเกษตรกรรม

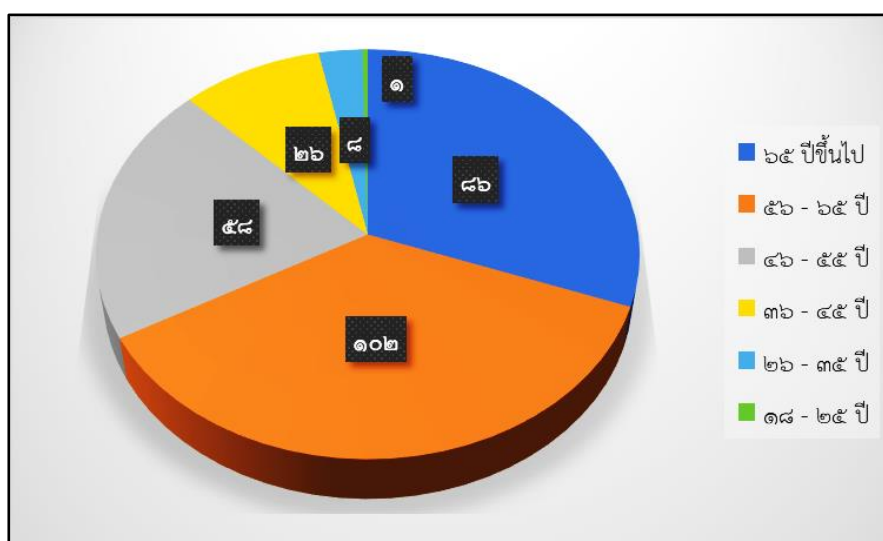
ตำบลหาดเสี้ยว มีครัวเรือนเกษตรกรรม ๗๔๕ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรม อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๑๐๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖๐ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๕๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๘๖	๓๐.๖๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๐๒	๓๖.๓๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๕๘	๒๐.๖๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๖	๙.๒๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๘	๒.๘๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๐.๓๖
รวม	๒๘๑	๑๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

กราฟวงกลมแสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

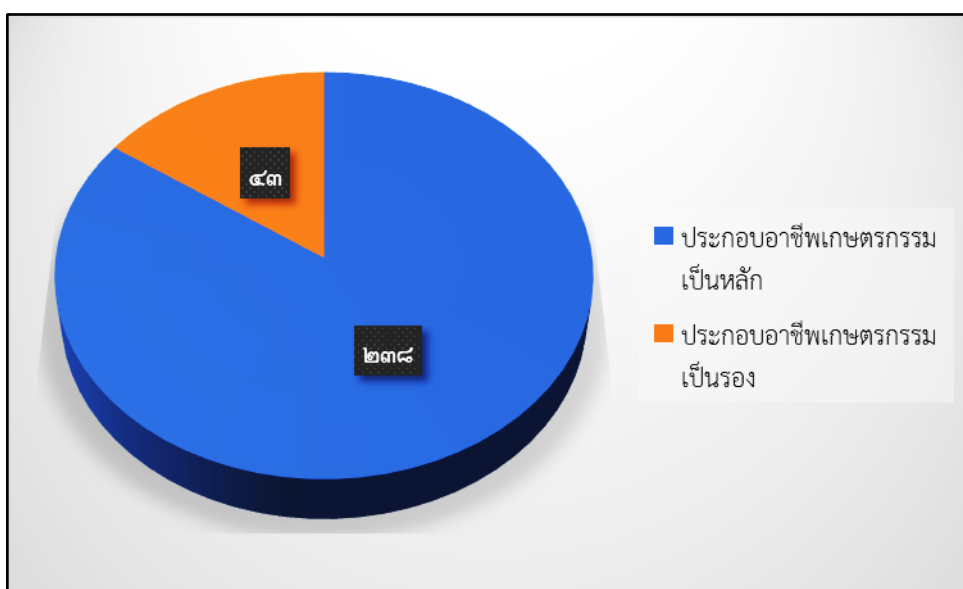
ตำบลหาดเลี้ยว มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๓๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๗๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒๓๘	๘๔.๗๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๓	๑๕.๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

กราฟวงกลมแสดงการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

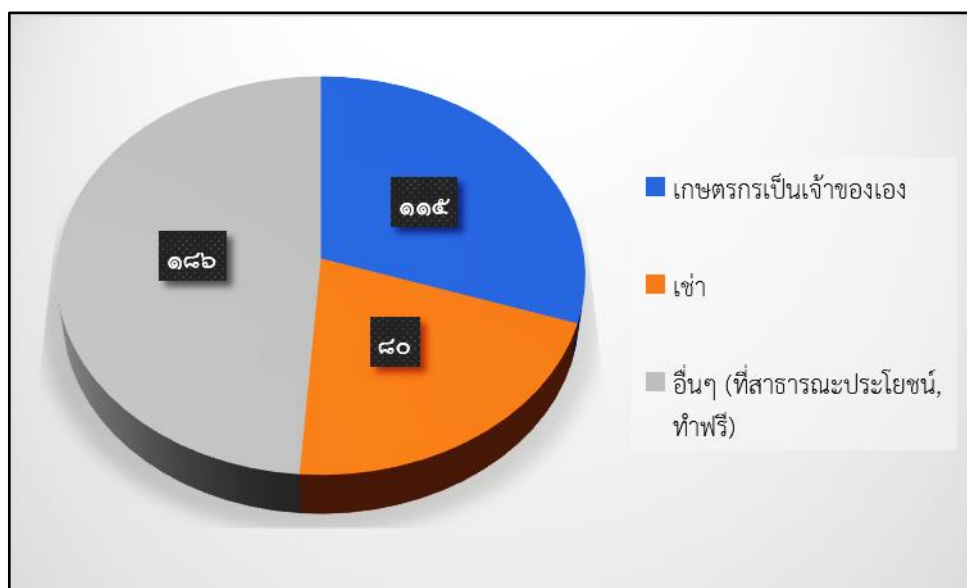
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหาดเสี้ยว ส่วนใหญ่เกษตรกรจะถือครองเอกสารสิทธิ์แบบ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๘๖ ครัวเรือน เนื้อที่ ๒,๓๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๘๑ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑๑๕ ครัวเรือน เนื้อที่ ๑,๑๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๘ และ เช่า จำนวน ๘๐ ครัวเรือน เนื้อที่ ๙๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๑๕	๑,๑๒๕	๓๖.๙๘
เช่า	๘๐	๙๑๒	๒.๕๗
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๘๖	๒,๓๓๘	๕๙.๘๑
รวม	๓๑๑	๔,๓๗๕	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

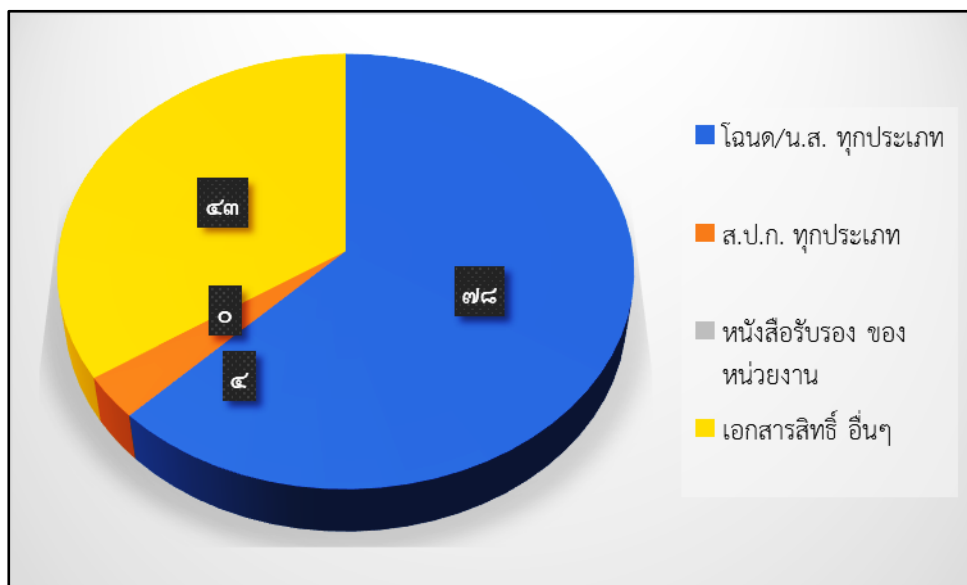
เกษตรกรตำบลหาดเสี้ยว มีการถือครองที่ดิน ประเภทเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔ ประเภทเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๓ ประเภทเอกสารสิทธิ์ประเภทส.ป.ก. จำนวน ๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓

ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ	
๗๘	๔	๐	๔๓	๑๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

กราฟวงกลมแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๒ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลหาดเสี้ยว มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย
วิสาหกิจชุมชน ๙ แห่ง สมาชิก ๖๓ ราย

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
	-	-	๑	๑๐	๑	๑๐	๙	๖๓	-	-	-	-
รวม	-	-	๑	๑๐	๑	๑๐	๙	๖๓	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๔

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลหาดเสี้ยว มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย
จังหวัดสุโขทัย

	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	๑	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลหาดเสี้ยว มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๕ คน อาสาสมัครปศุสัตว์ ๕ คนและหมอดินอาสา
จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏูปที่ดิน
หาดเสี้ยว	-	-	-	๕	๕	๕	-	-	-
รวม	-	-	-	๕	๕	๕	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

- นายกมล ชีตขัน

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
หาดเสี้ยว	๑	นายกมล ชีตขัน	ม.๓ ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีษะนาลัย จ.สุโขทัย
รวม	๑	นายกมล ชีตขัน	ม.๓ ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีษะนาลัย จ.สุโขทัย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กนกพร แอนด์บุญฟาร์ม

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางกนกพร เขียนงาม

บ้านเลขที่ บ้านเลขที่ ๘๔๖ หมู่ ๒ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สถานการณ์ของพื้นที่ : ปัจจุบันผู้คนภายในชุมชนประสบปัญหาสุขภาพเนื่องจากสารเคมีต่างๆที่ตกค้างในพืชผัก

แนวทางการพัฒนา : ผลิตพืชผักปลอดสารพิษ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตพืชผักปลอดสารพิษ

หลักสูตรเรียนรู้ การผลิตพืชผักปลอดสารพิษ

หลักสูตรบังคับ การผลิตพืชผักปลอดสารพิษ

หลักสูตรเสริม การแปรรูปผัก ผลไม้

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒ ศูนย์

ตารางที่ ๑๔ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กนกพร แอนด์บุญฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้การปลูกผัก	๒	หาดเสี้ยว	นางกนกพร เขียนงาม	-
๒	ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหาดเสี้ยว	ศูนย์เรียนรู้ไม้ผล ผสมผสาน	๔	หาดเสี้ยว	นางวาสนา เกิดผล	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๓ แสดงที่ตั้ง ศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหาดเสี้ยว
อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

- ไม่มี-

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

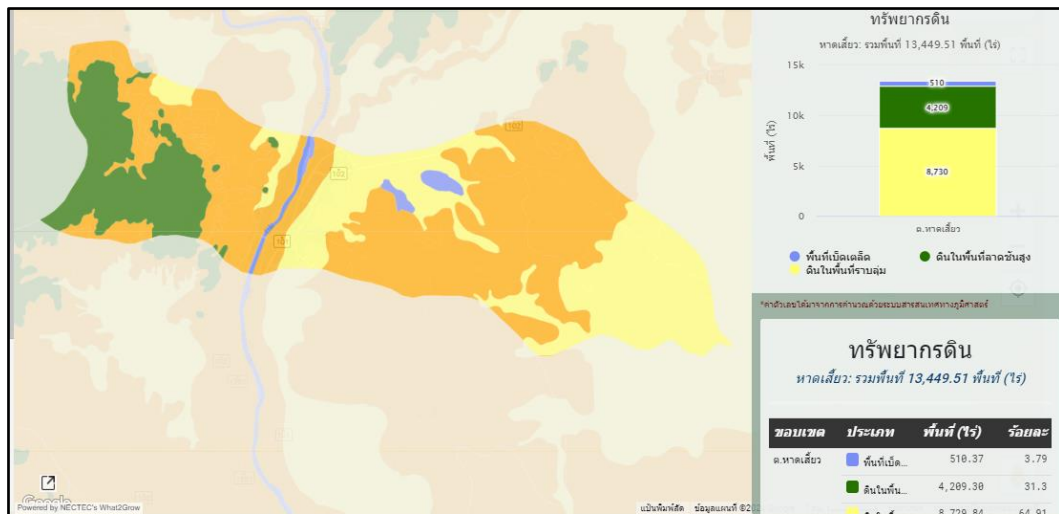
ดินในพื้นที่ตำบลหาดเสี้ยว โดยส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม ประมาณ ๘,๗๒๙.๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๑ รองลงมาเป็น ดินในพื้นที่ลาดชันสูง มีเนื้อที่ประมาณ ๔,๒๐๙.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๐ และพื้นที่เบ็ดเตล็ดประมาณ ๕๑๐.๓๗ ไร่ คิดเป็น ๓.๗๙

ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๔,๒๐๙.๓๐	๓๑.๓๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๕๑๐.๓๗	๓.๗๙
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๘,๗๒๙.๘๔	๖๔.๙๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษัณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

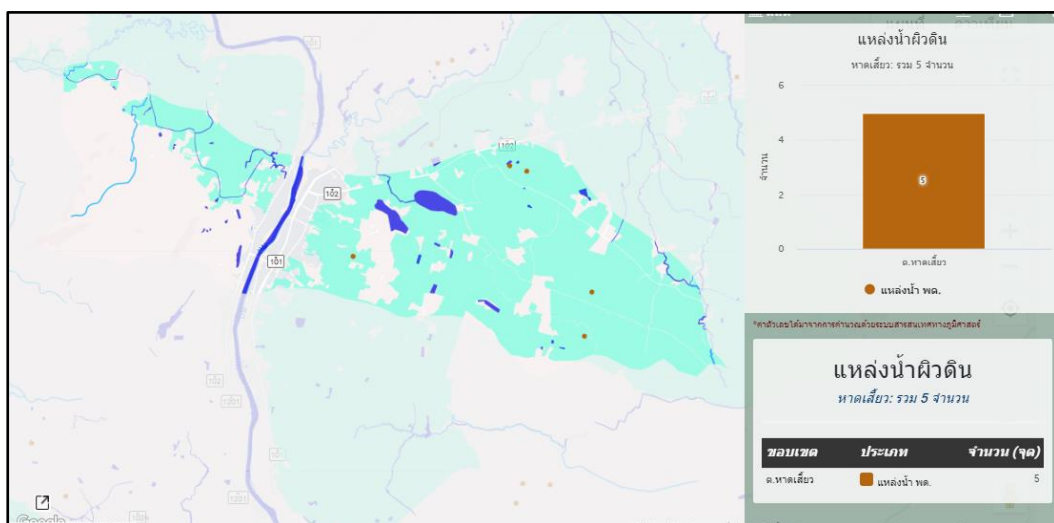
๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลหาดเสี้ยว เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๖๐ % ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

๒.๑ แหล่งน้ำบนดิน

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลหาดเสี้ยว มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรจำนวน ๕ แห่ง

ภาพแสดงพื้นที่น้ำผิวดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

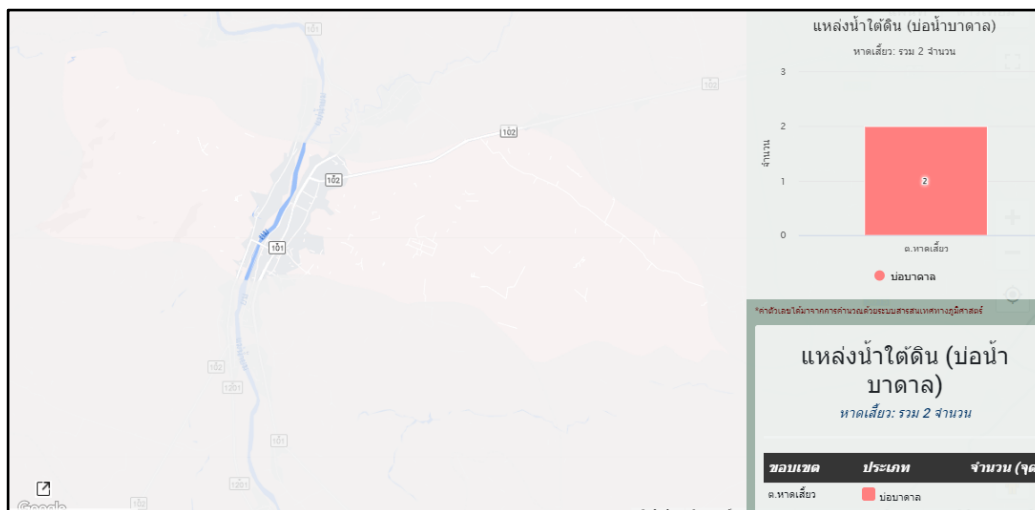
ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่น้ำผิวดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษัณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๒ แหล่งน้ำใต้ดิน

- แหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย รวมทั้งสิ้น ๒ บ่อ

ภาพแสดงพื้นที่น้ำใต้ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่น้ำใต้ดิน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษัณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

-ไม่มี-

๒.๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้าเกษตร)

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

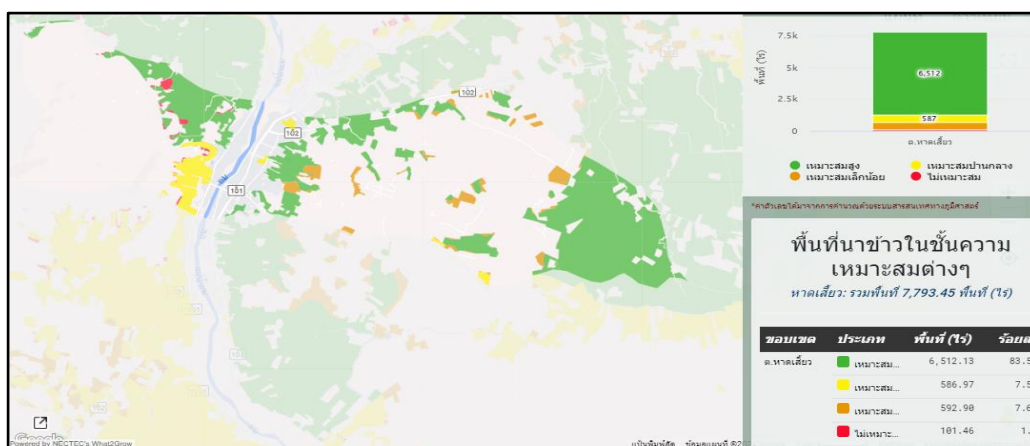
ตำบลหาดเสี้ยว มีพื้นที่สำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๗,๗๙๓.๔๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๕๑๒.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๘๖.๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๙๒.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐๑.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓

ตารางที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	พื้นที่สำหรับการปลูก ๑๐,๕๐๙ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หาดเสี้ยว	๖,๕๑๒.๑๓	๕๘๖.๙๗	๕๙๒.๙๐	๑๐๑.๔๖	๗,๗๙๓.๔๕

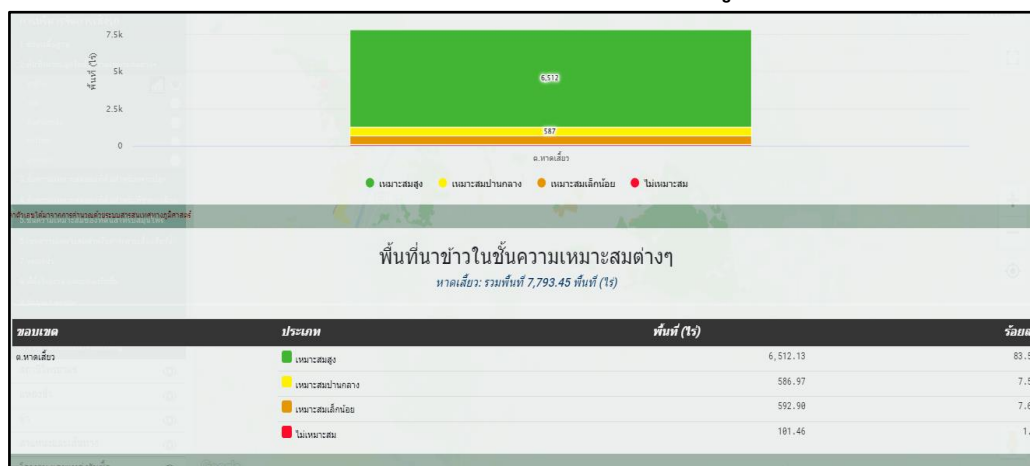
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๑๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๑๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

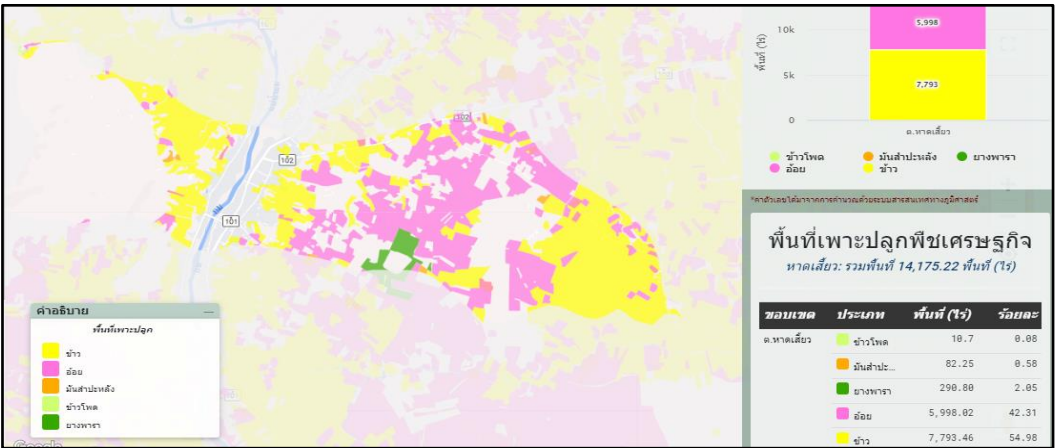
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๐,๐๐๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดที่ หมู่ที่ ๒ บ้านหาดเลี้ยวเหนือ จำนวน ๕,๘๐๐ ไร่ รองลงมา ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านหาดเลี้ยวใต้ จำนวน ๒,๓๔๙ ไร่ และ หมู่ที่ ๔ บ้านใหม่ จำนวน ๑,๒๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะนาลัยจังหวัดสุโขทัย

ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก ๑๐,๐๐๙ (ไร่)
๑	บ้านหาดเลี้ยวใต้	๒,๓๔๙
๒	บ้านหาดเลี้ยวเหนือ	๕,๘๐๐
๓	บ้านหาดสูง	๔๖๐
๔	บ้านใหม่	๑,๒๐๐
๕	บ้านป่าไผ่	๒๐๐

รวม	๑๐,๐๐๙
-----	--------

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

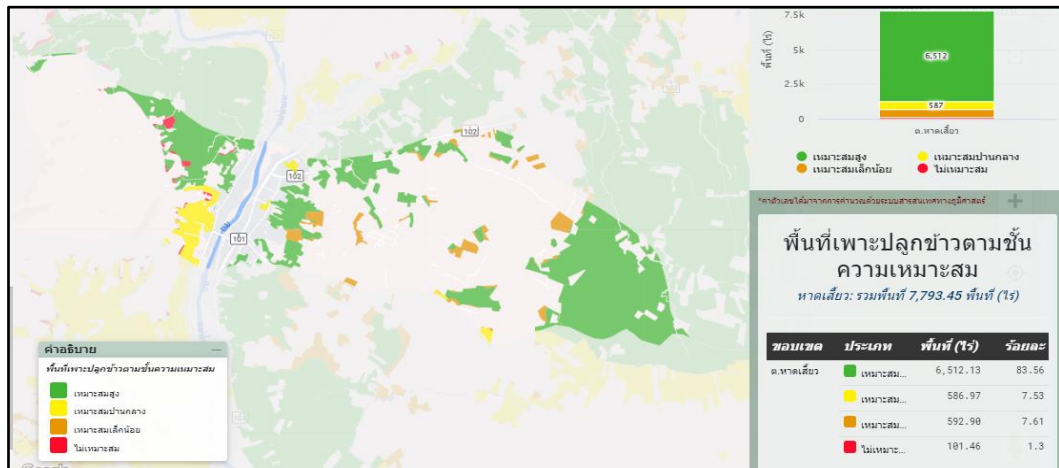
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหาดเลี้ยว มีพื้นที่ สำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๗,๗๙๓.๔๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๕๑๒.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๘๖.๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๙๒.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐๑.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

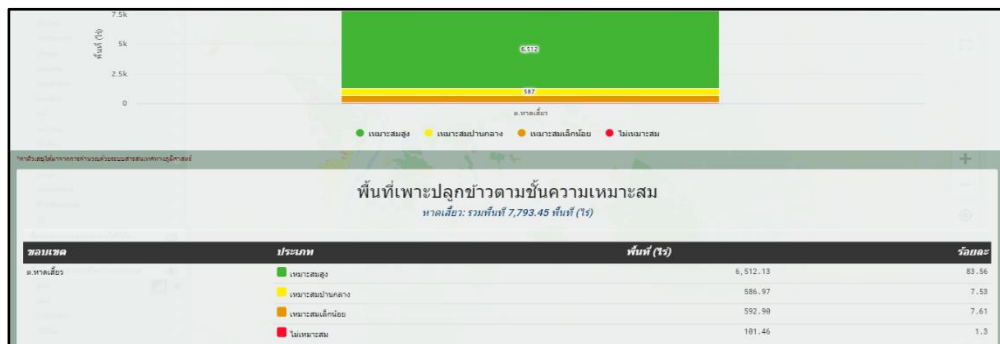
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๗,๗๙๓.๔๕ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หาดเลี้ยว	๖,๕๑๒.๑๓	๕๘๖.๙๗	๕๙๒.๙๐	๑๐๑.๔๖	๗,๗๙๓.๔๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย,พ.ศ. ๒๕๖๙)
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๒๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์,พ.ศ. ๒๕๖๙)

กราฟแสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว

ภาพที่ ๒๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์,พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) ปริมาณการผลิต

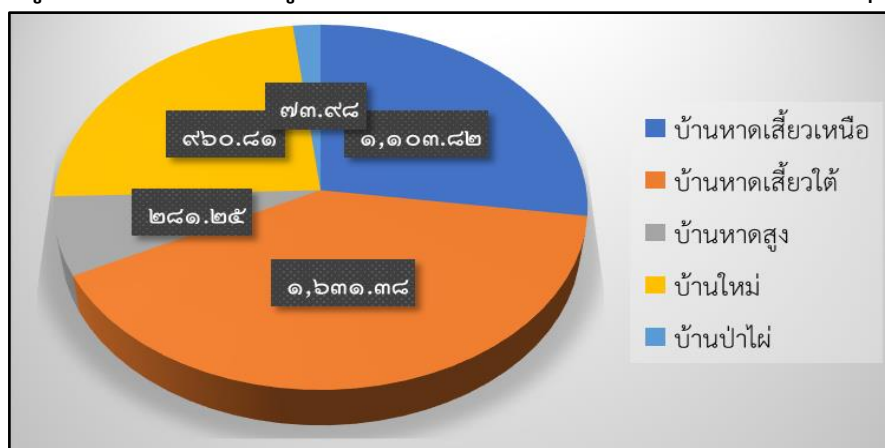
ตำบลหาดเลี้ยว มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๔,๐๕๑.๒๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดที่หมู่ที่ ๒ บ้านหาดเลี้ยวใต้ จำนวน ๑,๖๓๑.๓๘ ไร่ รองลงมา ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านหาดเลี้ยวเหนือ จำนวน ๑,๑๐๓.๘๒ ไร่ และหมู่ที่ ๔ บ้านใหม่ จำนวน ๙๖๐.๘๑ ไร่

ตารางที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	บ้านหาดเลี้ยวเหนือ	๕๙	๑,๑๐๓.๘๒	๑,๑๐๓.๘๒	๗๗๒	๐.๗
๒	บ้านหาดเลี้ยวใต้	๖๖	๑,๖๓๑.๓๘	๑,๖๓๑.๓๘	๑,๑๔๑	๐.๗
๓	บ้านหาดสูง	๖๒	๒๘๑.๒๕	๒๘๑.๒๕	๑๙๖	๐.๗
๔	บ้านใหม่	๓๗	๙๖๐.๘๑	๙๖๐.๘๑	๖๗๒	๐.๗
๕	บ้านป่าไผ่	๓๕	๗๓.๙๘	๗๓.๙๘	๕๑	๐.๗
รวม		๒๕๙	๔,๐๕๑.๒๔	๔,๐๕๑.๒๔	๒,๘๓๒	๐.๗

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษัณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

การผลิตข้าว

๑) การใช้พันธุ์ดี เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ทนทานต่อโรคแมลงศัตรูข้าว ได้แก่พิษณุโลก ๒ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี และพันธุ์ข้าวพื้นเมือง เช่น พวงทอง

๒) การเตรียมดิน เตรียมแปลงตากกล้าโดยไถดะทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน ไถแปร เอาน้ำเข้าแช่ซีไถคราดปรับระดับผิวดินแล้วทำเทือกแบ่งแปลงย่อยกว้างประมาณ ๑-๒ เมตร ยาวตามความยาวของแปลง ทำร่องน้ำระหว่างแปลงกว้างประมาณ ๓๐ เซนติเมตร แล้วระบายน้ำออก หว่านเมล็ดข้าวที่เตรียมไว้ (ตามข้อ ๓.๒) บนแปลงให้สม่ำเสมอ ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕๐-๗๐ กรัม ต่อตารางเมตร จะได้ความหนาแน่นของต้นกล้าที่พอดีในระยะแรก อย่าให้น้ำท่วมแปลงกล้า แต่ให้มีความชื้นเพียงพอสำหรับการงอก เพิ่มระดับน้ำ ตามการเจริญเติบโตของต้นข้าว อย่าให้ท่วมต้นข้าวและไม่เกิน ๕ เซนติเมตร จากระดับหลังแปลง

๓) การปลูก การดำนา เตรียมแปลงปักดำโดยไถดะ ทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน ไถแปร เอาน้ำเข้า แช่ซีไถ คราดปรับระดับผิวดิน แล้วทำเทือกรักษาระดับน้ำในแปลงปักดำประมาณ ๕ เซนติเมตรจากผิวดิน ปักดำโดยใช้ต้นกล้าอายุประมาณ ๒๕ วัน ระยะปักดำ ๒๕x๒๕ เซนติเมตร จำนวน ๓-๕ ต้นต่อกอ รักษากระดับน้ำในนาให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นข้าวประมาณ หลังข้าวออกรวง ๘๐ เปอร์เซ็นต์แล้วประมาณ ๒๐ วัน ระบายน้ำออก นาหว่าน เตรียมดินแห้งโดยไถดะต้นฤดู ประมาณเดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม ไถแปร แล้วคราดหรือใช้จอบหมุนพรวนดิน < >ใช้เครื่องหยอดแบบล้อจิกแถวคู่หรือเครื่องพ่วงท้ายรถแทรกเตอร์ อัตราเมล็ดพันธุ์ ๗-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือ หว่านข้าวแห้ง อัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่

๔) ระบบการให้น้ำ น้ำในแปลงนาต้องหมั่นตรวจสอบจุดรั่วไหล ควรให้ระดับน้ำในแปลงนาสูงประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับระบบน้ำ และการชลประทาน หากน้ำน้อยไม่เพียงพอ ควรมีอย่างน้อย ๕-๑๐ เซนติเมตร โดยเฉพาะในช่วงระยะเริ่มแรกของการปลูกจนถึงข้าวตั้งท้อง ส่วนระยะหลังข้าวเป็นเม็ดแบ่งแล้วการขาดน้ำมากเกินไปผลต่อเมล็ดข้าวมากนัก

๕) การดูแลรักษา หมั่นสำรวจนาข้าวสังเกตความผิดปกติของต้นข้าว โรคและแมลงศัตรูพืชอยู่เสมอ เมื่อพบให้จัดการตามอาการโดยทันที

๖) การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ย ควรใส่ทั้งปุ๋ยเคมี และปุ๋ยคอก ไม่ควรใส่ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวเพราะอาจทำให้ดินเสียเร็วขึ้น ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่แนะนำ ควรใส่ในอัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมี ครั้งแรก หากเป็นดินทราย แนะนำสูตร ๑๖-๑๖-๘ ในอัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนดินเหนียว สูตร ๑๖-๒๐-๐ ในอัตราเดียวกัน ปุ๋ยเคมี ครั้ง

สอง ในระยะก่อนข้าวตั้งท้องหรือตั้งท้อง หากเป็นดินทรายแนะนำสูตร ๒๐-๒๐-๒๐หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนดินเหนียวสูตร ๑๖-๑๖-๘ ในอัตราเดียวกัน

๓) การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวข้าวอยู่ในช่วงหลังจากข้าวออกดอกประมาณ ๓๐ วัน หรือ เมื่อต้นข้าวมีอายุประมาณ ๙๐ วัน โดยสังเกตจากเมล็ดในรวงข้าวส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นสีฟาง เก็บเกี่ยวเมล็ด ข้าวโดยใช้เครื่องเกี่ยววนวด ซึ่งประหยัดเวลาในการเก็บเกี่ยว แต่เมล็ดข้าวจะมีความชื้นสูงประมาณ ๒๕ - ๓๐% ซึ่งเกินระดับความชื้นมาตรฐาน เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเมล็ดข้าวที่ได้ไปตากแดดที่ลานตาก โดยให้ผ่านการตากแดดประมาณ ๓ แดด แล้วนำมาเก็บไว้ในโรงเก็บข้าวเป็นเวลา ๑๕ - ๒๐ วัน

๔) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ๑. หลังเก็บเกี่ยวข้าวหอมมะลิที่ปลูกในฤดูนาปี (ไม่ควรเกินเดือนพฤศจิกายน) ให้รีบไถเตรียมดิน เพื่อให้มีระยะเวลาหมักฟางข้าว ๒. ให้เพาะปลูกข้าวหอมมะลิภายในเดือนธันวาคม เพื่อให้ข้าวหอมมะลิได้เจริญเติบโตทางลำต้นและออกดอกในช่วงวันสั้น ๓. รักษาระดับน้ำในนาข้าวหอมมะลิให้ตั้งตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงช่วงข้าวตั้งท้อง ๔. บำรุงใส่ปุ๋ย เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดินให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตทางลำต้น ใบ และเมล็ดข้าว ๕. รักษาความสะอาดของนาข้าวไม่ให้มีวัชพืชรบกวน แ่งแย่งธาตุอาหารพืชในนาข้าว ๖. หมั่นสำรวจนาข้าวสังเกตความผิดปกติของต้นข้าว โรคและแมลงศัตรูพืชอยู่เสมอ เมื่อพบให้จัดการตามอาการโดยทันที

๕) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โรคข้าว สัตว์ และแมลงศัตรูข้าวให้มีการตรวจสอบต้นข้าวเป็นระยะ โดยเฉพาะหนอนกอข้าว และโรคไหม้ ที่มักเกิดมากในทุกท้องที่ รวมไปถึงสัตว์ชนิดต่างๆที่อาจทำลายต้นข้าวได้ เช่น หอยเชอรี่ และหนูนา ๑. โรคไหม้ ที่เกิดจากเชื้อรา สามารถเกิดขึ้นได้ทุกระยะตั้งแต่ระยะกล้าอ่อนจนถึงข้าวออกรวง พบอาการของโรคที่ใบ กาบใบ คอรวงข้าว ซึ่งจะเป็นแผลน้ำตาลหรือเหมือนมีรอยไหม้แดง การป้องกันและกำจัด ไม่ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป ฉีดพ่นด้วยสารเคมีหรือสารชีวภัณฑ์ที่มีในพื้นที่ ๒. หนอนม้วนใบหรือหนอนห่อใบข้าว เป็นหนอนผีเสื้อชนิดหนึ่งที่วางไข่ตามใบข้าว เมื่อระยะเป็นต้นอ่อนจะชักใยดึงใบข้าวมาห่อตัวเอง แล้วกัดกินใบอ่อนภายในพบมีการระบาดมากในพื้นที่ที่มีการใช้ปุ๋ยเข้มข้น การป้องกันและกำจัด ควรใส่ปุ๋ยในอัตราที่พอเหมาะกับพื้นที่เพาะปลูก ฉีดพ่นด้วยยาฆ่าแมลง

เงื่อนไขการผลิต

พบว่าการผลิตข้าวตำบลหาดเสี้ยว เป็นอาชีพที่เกษตรกรเคยปฏิบัติมาตั้งแต่เดิม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในการผลิตที่บรรพบุรุษสั่งสอนมาจนร่วมกับการใช้เทคโนโลยีใหม่เพื่อให้ทันตามความต้องการของผู้บริโภค

ผลตอบแทนที่ได้ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๐ - ๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหาดเสี้ยว มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว						△						

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๙ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

รายการ	ต้นทุนการผลิตนาหว่านน้ำตม (บาท)
๑. ค่าวัสดุ	
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๐๐
- ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖ - ๐ - ๐	๑,๑๕๐
- ค่าฮอร์โมน อาหารเสริม	๑๔๐
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (ยาคุม, ฆ่าหญ้า)	๑๖๐
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (กำจัดแมลง, หอยเชอรี่)	๔๕
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔๐๐
๒. ค่าแรงงาน ค่าจ้าง	
- ค่าเตรียมดิน	๔๕๐
- ค่าหว่านเมล็ดพันธุ์	๒๕
- ค่าหว่านปุ๋ย	๒๕
- ค่าจ้างพ่นสารเคมี	๒๕
- ค่าจ้างรถเกี่ยวนา	๔๐๐
- ค่าขนส่งผลผลิต	๑๕๐
๓. อื่น ๆ	
- ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	๓๐
- ค่าเช่าที่ดิน	๓๐๐
รวมต้นทุน (บาท)	๓,๗๐๐
ผลผลิตเฉลี่ย / ไร่ (กิโลกรัม)	๘๐๐
ราคาขาย / กิโลกรัม	๘.๔๐
เป็นเงิน	๖,๗๒๐
กำไร	๓,๐๒๐

๖) ข้อมูลการตลาด

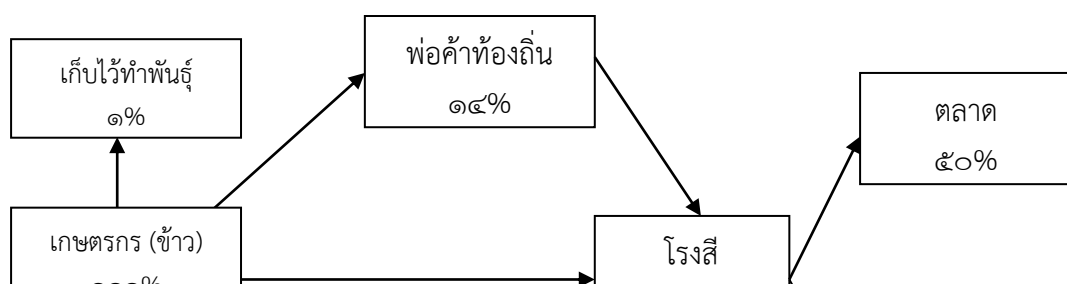
แหล่งสินเชื่อเพื่อการผลิต เกษตรกรตำบลหาดเสี้ยว ใช้แหล่งสินเชื่อเพื่อประกอบกิจกรรมดำเนินการผลิตจากหลายแหล่งแบ่งออกได้ ดังนี้

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะขอรับการสนับสนุนเงินทุนจาก ธกส. ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในรูปของสมาชิกลูกค้า ธกส.

๒. นายทุนท้องถิ่น เกษตรกรจะกู้เงินในการลงทุน และใช้คืนเมื่อเก็บผลผลิตแล้ว บางครั้งก็กู้ยืมในรูปของปัจจัยการผลิตด้วย

๓. ใช้เงินทุนของตนเอง ผลที่ได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ซึ่งผลผลิตที่ได้จะเก็บไว้ทำพันธุ์ ใช้บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ผลผลิตส่วนใหญ่จะนำไปขายผู้บริโภค พ่อค้าท้องถิ่น อีกส่วนหนึ่งก็จะขายให้เจ้าแกเพื่อใช้หนี้ปัจจัยการผลิต เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี หรือเงินทุนในการประกอบอาชีพ เมื่อได้ผลผลิตแล้วจึงจำเป็นต้องขายให้กับพ่อค้า

วิธีการตลาดพืชเศรษฐกิจ

ภาพที่ ๒๔ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)
(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป ตำบลหาดเลี้ยว มีโรงรับซื้อผลผลิต รวม ๑ แห่ง

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ตำบลหาดเลี้ยว มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้าน จำนวน ๐ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๐ ราย

๔) องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืช ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายเกษณะ กำมะหยี่	๒	หาดเลี้ยว	ศรีสัชนาลัย	๒๕๕๖	ทำนา
๒	นางภิญโญ นกนาค	๔	หาดเลี้ยว	ศรีสัชนาลัย	๒๕๖๑	ทำนา
๓	นายถวัลย์ ชิดชื่น	๓	หาดเลี้ยว	ศรีสัชนาลัย	๒๕๖๗	ไร่นาสวนผสม

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๔	นายเติมกฤษพงษ์ สุนทรพงษ์บุญนาค	๓	หาดเสี้ยว	ศรีสัชนาลัย	๒๕๖๗	ไร่นาสวนผสม
ตำบล	พื้นที่สำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน ๕,๙๙๘.๐๑ (ไร่)					
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด	
	หาดเสี้ยว	๖๕๕.๘๒	๓,๙๔๙.๙๐	๖.๐๕	๑,๓๘๖.๒๓	๕,๙๙๘.๐๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

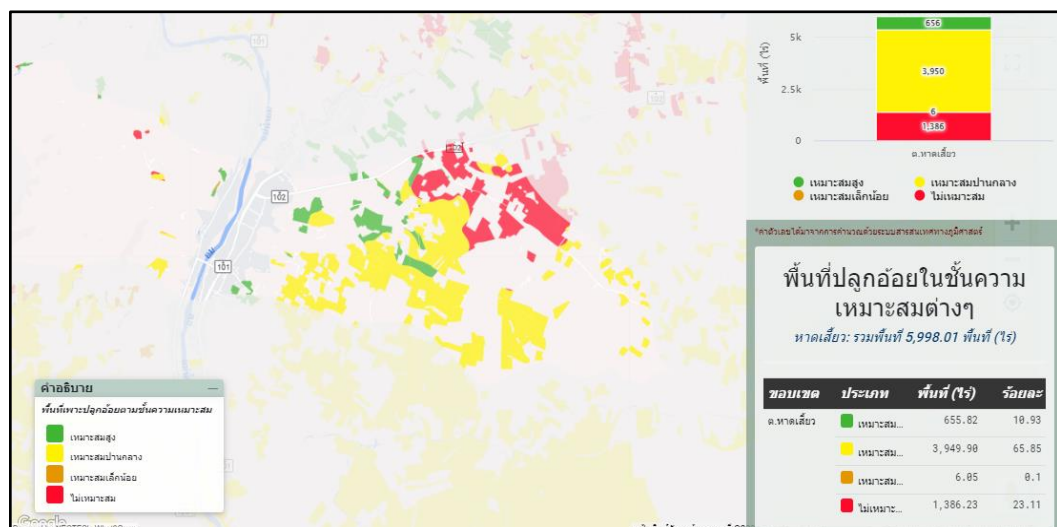
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหาดเสี้ยวมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมด จำนวน ๕,๙๙๘.๐๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖๕๕.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๙๔๙.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖.๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๓๘๖.๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๑

ตารางที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

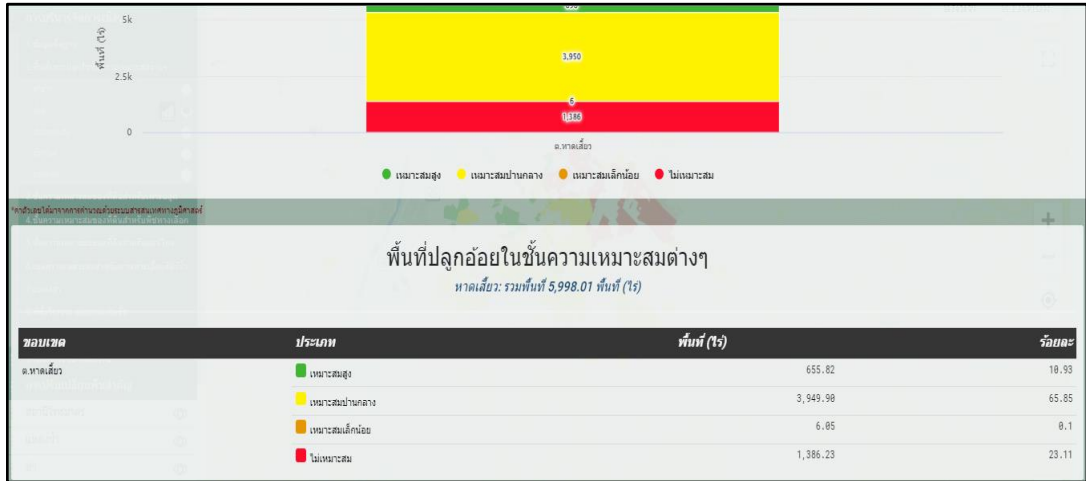
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน

ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน

ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

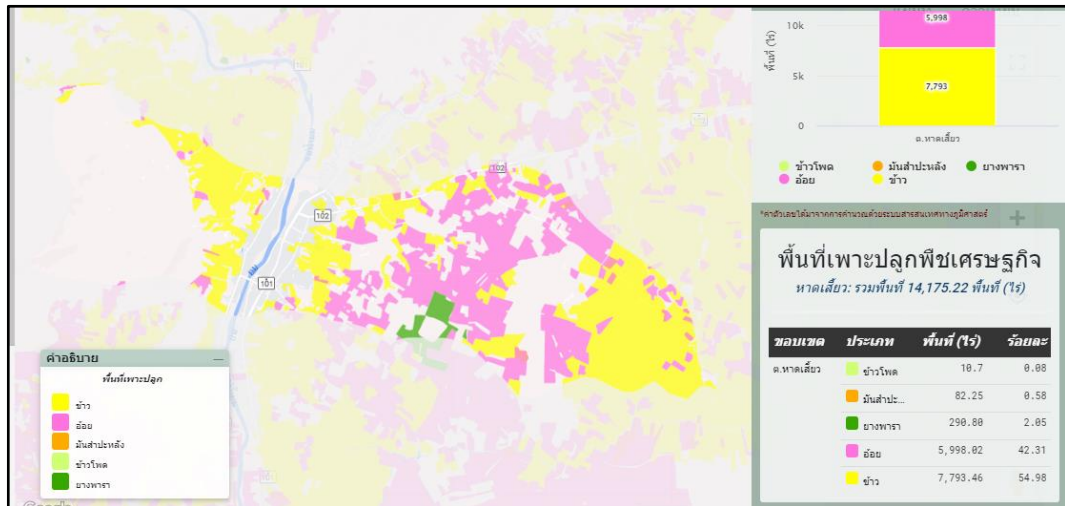
ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกอ้อย จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดที่ หมู่ที่ ๒ บ้านหาดเสี้ยวใต้ จำนวน ๗๐๐ ไร่ รองลงมา ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านหาดเสี้ยวเหนือ จำนวน ๕๐๐ ไร่ หมู่ที่ ๓ บ้านหาดสูง จำนวน ๓๐๐ ไร่ หมู่ที่ ๔ บ้านใหม่ จำนวน ๓๐๐ ไร่ และ หมู่ที่ ๕ บ้านป่าไผ่ จำนวน ๒๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก ๒,๐๐๐ (ไร่)
๑	บ้านหาดเสี้ยวเหนือ	๕๐๐
๒	บ้านหาดเสี้ยวใต้	๗๐๐
๓	บ้านหาดสูง	๓๐๐
๔	บ้านใหม่	๓๐๐
๕	บ้านป่าไผ่	๒๐๐
รวม		๒,๐๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสชนาลัย,พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสะเกษ, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

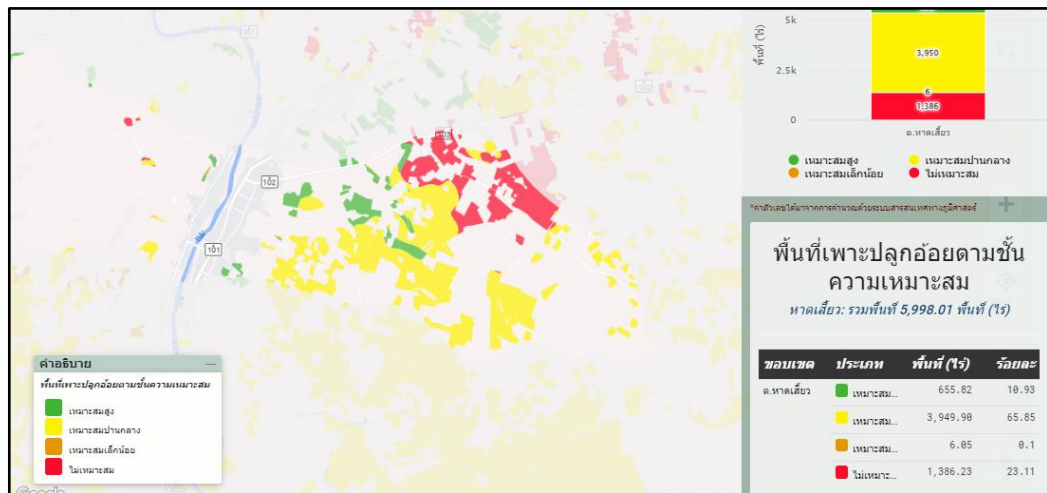
ตำบลหาดเสี้ยว มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๙๙๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๙๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๓๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๑

ตารางที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน ๕,๙๙๘.๐๑ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หาดเสี้ยว	๖๕๕.๘๒	๓,๙๔๙.๙๐	๖.๐๕	๑,๓๔๖.๒๓	๕,๙๙๘.๐๑

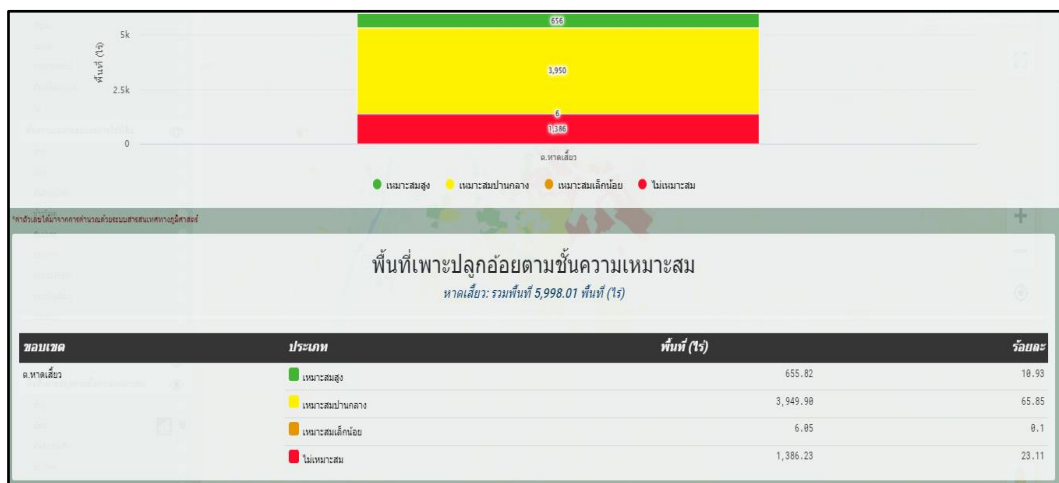
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสะเกษ, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสะเกษ

ภาพที่ ๒๙ แผนที่พื้นที่ปลูกกล้วยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

กราฟแสดงร้อยละพื้นที่ปลูกกล้วยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกกล้วยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) ปริมาณการผลิต ตำบลหาดเลี้ยว มีพื้นที่การปลูกกล้วยโรงงาน จำนวน ๕,๙๙๘ ไร่

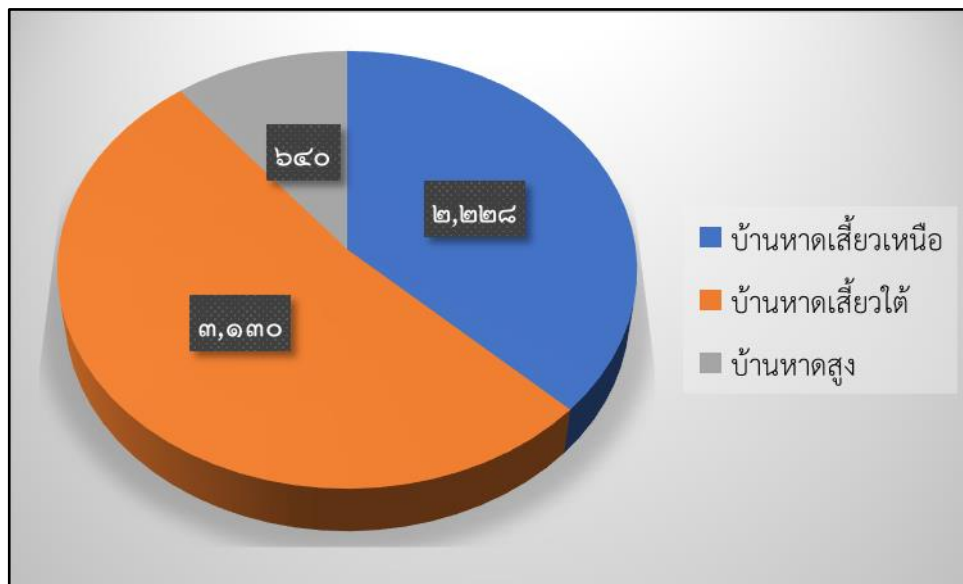
ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยโรงงาน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	บ้านหาดเลี้ยวเหนือ	-	๒,๒๒๘	๒,๒๒๘	๒๒,๒๘๐	๑๐
๒	บ้านหาดเลี้ยวใต้	-	๓,๑๓๐	๓,๑๓๐	๓๑,๓๐๐	๑๐
๓	บ้านหาดสูง	-	๖๔๐	๖๔๐	๖,๔๐๐	๑๐

รวม	-	๕,๙๙๘	๕,๙๙๘	๕๙,๙๘๐	๑๐
-----	---	-------	-------	--------	----

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

การผลิตอ้อยโรงงาน

๑) พันธุ์ เลือกพันธุ์อ้อยให้เหมาะสมกับสภาพดินในแต่ละท้องถิ่น เพราะอ้อยแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างในการเจริญเติบโต บางสายพันธุ์มีอายุการเจริญเติบโตค่อนข้างนานกว่าปกติ เนื่องจากต้องมีระยะเวลาในการผสมน้ำตาล โดยระยะเวลาในการผสมน้ำตาลจะเริ่มตั้งแต่อายุ ๘ ถึง ๑๒ เดือนขึ้นไป ซึ่งแต่ละสายพันธุ์ก็จะให้ระดับความหวานและเนื้อสัมผัสที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร

๒) การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยหมักในอัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในช่วงเตรียมแปลงปลูกและปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๒๐-๐, ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในช่วงการผลิต โดยใช้ปุ๋ยเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับการใส่ปุ๋ย อ้อยเป็นพืชที่ค่อนข้างชอบปุ๋ยประเภท ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ไม่ว่าชนิดใดก็ตามเกษตรกรจะต้องคำนวณสูตรในการใส่ปุ๋ยให้สอดคล้องกับสภาพดินและพันธุ์ของต้นอ้อย

๓) การใช้สารเคมี เกษตรกรจะเลือกใช้การกำจัดวัชพืช ส่วนสารเคมีใช้ต่อเมื่อเกิดศัตรูพืชระบาดอย่างรุนแรง โดยเลือกใช้สารเคมีตรงตามที่ภาครัฐอนุญาตให้ใช้

๔) ที่ดิน มีการใช้ที่ดินในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งไม่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อสารเคมีรุนแรง หมายเหตุ การรดน้ำหรือการให้น้ำ สำคัญไม่ต่างกัน เนื่องจากปัจจัยหลักในการเจริญเติบโตของอ้อยต้องการน้ำเพื่อหล่อเลี้ยง ในกรณีที่เกษตรกรปลูกอ้อยในช่วงหน้าฝนจะต้องพยายามติดตามข่าวสภาพอากาศไว้ให้ได้มากที่สุด เพราะในกรณีที่รดน้ำมากเกินไปอาจส่งผลต่อความหวานของอ้อยได้ ในขณะที่ต้นอ้อยกำลังเจริญเติบโต เกษตรกรควรหมั่นสังเกตและกำจัดวัชพืชอย่างเป็นประจำ โดยการกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ในปัจจุบันมักใช้รถแทรกเตอร์ต่อพ่วงกับจอบ

หมุนกำจัด้วัชพีหหรืออุปกรณ์ต่อพ่วงชนิดอื่น ที่เกษตรกรสะดวกใช้งาน เพื่อที่จะได้ลดระยะเวลาและประหยัดแรงงานคน

ผลตอบแทนที่ได้ ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐ - ๑๓ ตัน/ไร่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหาดเสี้ยว มีการปลูกอ้อยโรงงาน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน		◻									△	

สัญลักษณ์

↔

ช่วงฤดูปลูก

△

ปลูกสูงสุด

↔

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหาดเสี้ยว มีต้นทุนการผลิต ๑๐,๘๕๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๗ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)
		อ้อยโรงงาน

๑	ค่าพันธุ์	๒,๒๕๐
๒	ค่าเตรียมดิน	
	- ครั้งที่ ๑	๑,๐๐๐
	- ครั้งที่ ๒	๗๕๐
๓	ค่าจ้างปลูก/หว่าน	๖๐๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี	๒,๑๐๐
๕	ค่าสารเคมี	
	- สารป้องกันกำจัดวัชพืช	๓๕๐
	- สารป้องกันกำจัดแมลง	-
	- สารป้องกันกำจัดโรค	-
๖	ค่าจ้างพ่นสารเคมี	๑๐๐
๗	ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๒,๔๐๐
๘	ค่าขนส่ง	๑,๓๐๐
๙	ค่าสูบน้ำ	-
	รวมค่าใช้จ่าย	๑๐,๘๕๐
	ผลผลิต กก./ไร่	๑๒,๐๐๐
	ราคา/กก.	๑.๑๕
	รายได้/ไร่	๑๓,๘๐๐
	รายได้สุทธิ/ไร่	๒,๙๕๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

แหล่งสินเชื่อเพื่อการผลิต

เกษตรกรตำบลศรีสัชนาลัย ใช้แหล่งสินเชื่อเพื่อประกอบกิจกรรมดำเนินการผลิตจากหลายแหล่งแบ่งออกได้ ดังนี้

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะขอรับการสนับสนุนเงินทุนจาก ธกส. ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุด ในรูปของสมาชิกลูกค้า ธกส.

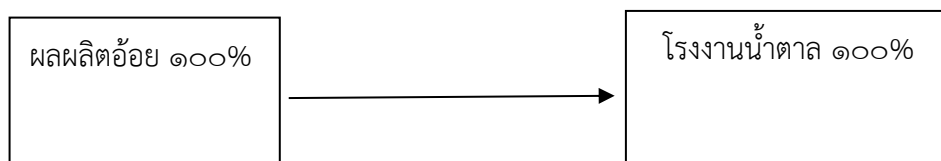
๒. สหกรณ์การเกษตร เป็นแหล่งที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกใช้เป็นแหล่งเงินทุน

๓. นายทุนท้องถิ่น เกษตรกรจะกู้เงินในการลงทุน และใช้คืนเมื่อเก็บผลผลิตแล้ว บางครั้งก็กู้ยืมในรูปของปัจจัยการผลิตด้วย

๔. ใช้เงินทุนของตนเอง

ผลที่ได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ ประมง ซึ่งผลผลิตที่ได้จะเก็บไว้ทำพันธุ์ ใช้บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ผลผลิตส่วนใหญ่จะนำไปขายผู้บริโภค พ่อค้าท้องถิ่น อีกส่วนหนึ่งก็จะขายให้เจ้าแก เพื่อใช้หนี้ปัจจัยการผลิต เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี หรือเงินทุนในการประกอบอาชีพ เมื่อได้ผลผลิตแล้วจึงจำเป็นต้องขายให้กับพ่อค้า

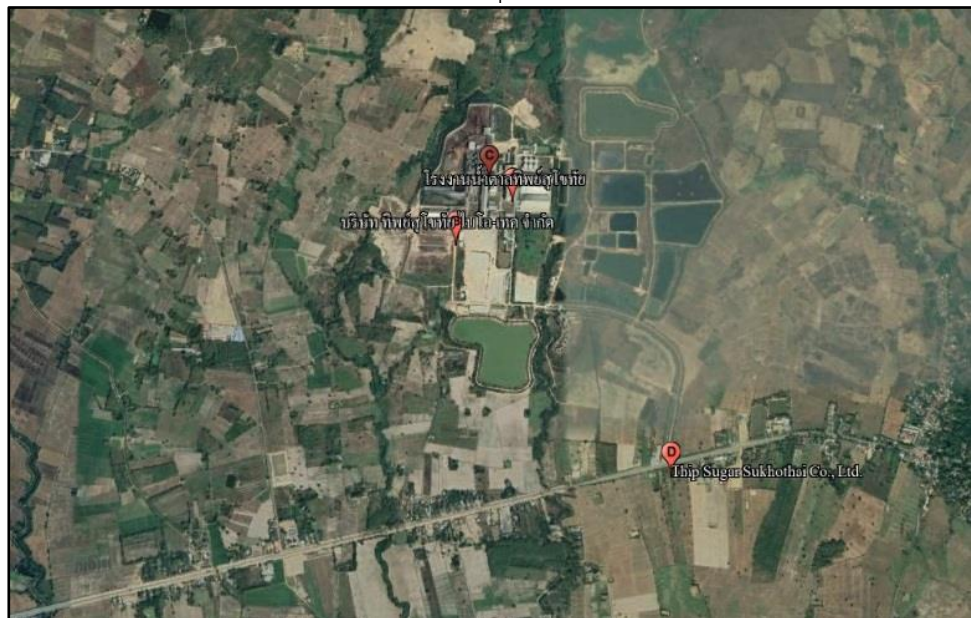
วิธีการตลาดพืชเศรษฐกิจ

ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดอ้อยโรงงาน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษณาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

อำเภอสรีษณาลัย มีโรงงานน้ำตาลทิพย์สุโขทัย รวม ๑ แห่ง ในพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษณาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษณาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหาดเลี้ยว มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้าน

○ จำนวน ○ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ ○ จำนวน ○ ราย

๔) องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตอ้อย ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอสรีษณาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางจิราภรณ์ เขตแดน	๑	หาดเลี้ยว	ศรีษณาลัย	๒๕๕๖	อ้อย
๒	นายพริษฐ์ โชคชัยเจริญยิ่ง	๒	หาดเลี้ยว	ศรีษณาลัย	๒๕๕๖	อ้อย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีษณาลัย, ๒๕๖๙)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาด้านกายภาพ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
-----------	-----------

๑. ขาดแหล่งน้ำการเกษตร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน ๒. เกษตรกรได้ผลผลิตตอบแทนต่อไร่ในอัตราที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ๓. การใช้ที่ดินการเกษตรไม่สัมพันธ์กับฤดูกาล เพาะปลูกของพืชแต่ละชนิด ๔. เกษตรกรมีรายได้ต่ำ
๒. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์	๑. เกษตรกรได้ผลผลิตต่อไร่ น้อย ๒. เกษตรกรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดวัชพืชมากเกินไปจนความจำเป็นและซ้ำซาก ๓. เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้ที่ดิน ๔. เกษตรกรขาดความรู้ในการผลิตปุ๋ยจากเศษวัชพืชหรือวัสดุเหลือใช้
๓. ป่าไม้ถูกทำลาย	๑. เกษตรกรประสบภาวะฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล ทำให้การประกอบอาชีพการเกษตรมีปัญหา ๒. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า ๓. ขาดแหล่งทรัพยากรป่าไม้ใช้สอยของหมู่บ้านและตำบล

ปัญหาด้านชีวภาพ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	๑. เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนานจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตตกต่ำและขาดคุณภาพไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ๒. เมล็ดพันธุ์ข้าวมีราคาสูงแต่ราคาผลผลิตตกต่ำอยู่ตลอดเวลา
๒. ระบบการผลิต(การปลูกพืชตามฤดูกาล)	๑. เกษตรกรไม่สามารถที่จะปลูกพืชได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละฤดูกาลเนื่องจากต้องอาศัยน้ำฝน ขาดแหล่งน้ำหรือระบบชลประทานที่ดี ๒. ปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมี , ปุ๋ยเคมีและเมล็ดพันธุ์ ฯลฯ มีราคาแพง
๓. เทคโนโลยีการผลิต	๑. เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

ปัญหาด้านสังคม

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
-----------	-----------

๑. การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกร และกลุ่มตามธรรมชาติ	๑. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริม แต่ประสบปัญหาเรื่องของการตลาดที่จะมารับซื้อ ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกร เช่น ผ้าทอพื้นเมือง เป็นต้น ๒. เกษตรกรขาดความรู้ในการปรับปรุง คุณภาพสินค้าของเกษตรกร ๓. เกษตรกรขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ๔. ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร มีราคาตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
--	---

ปัญหาเศรษฐกิจ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. รายได้รายจ่ายของครัวเรือน ๒. การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน / การเกิดภาวะการว่างงาน ๓. แหล่งสินเชื่อของเกษตรกร	๑. เกษตรกรทำการเกษตร มีรายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต จึงทำให้เกษตรกรเกิดภาวะขาดทุนและมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในครัวเรือน ๑. เกษตรกรมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานในช่วงฤดูหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเสร็จสิ้น ๒. เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริม ๓. เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ๔. ขาดแหล่งน้ำในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ๑. เกษตรกรขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตนเอง ๒. เกษตรกรไม่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินของรัฐได้

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. การขาดแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อการเกษตร
 ๒. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ผลผลิตราคาตกต่ำ
 ๓. ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ พันธุ์ดีในท้องถิ่น
 ๔. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์
 ๕. รายจ่ายสูงกว่ารายได้ในครัวเรือน
 ๖. แหล่งสินเชื่อของเกษตรกร
 ๗. ขาดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
 ๘. การขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกร
 ๙. เกษตรกรไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอกับความต้องการ
 ๑๐. เกษตรกรไม่สามารถใช้พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้ จึงเกิดภาวะการว่างงานของชุมชน
 ๑๑. ผลผลิตตกต่ำแต่ต้นทุนการผลิตสูง
 ๑๒. โรคระบาดของสัตว์ปีก
 ๑๓. การจัดตั้งตลาดกลางในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม
- การรวมกลุ่มของชุมชนที่เข้มแข็ง

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

๑. จุดแข็ง (Strengths = S)

- S๑ ความสามารถในการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- S๒ มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ดี
- S๓ มีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว
- S๔ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

๒. จุดอ่อน (Weaknesses = W)

- W๑ เกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านไม่เพียงพอ
- W๒ ประชาชนไม่มีการรวมกลุ่มในดำเนินกิจกรรมต่างๆ
- W๓ แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง
- W๔ เกษตรกรยังมีความนิยมในการใช้ปุ๋ยเคมีเพราะเชื่อว่าจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า จึงไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งจะทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม
- W๕ เกษตรกรไม่มีแหล่งรองรับน้ำในช่วงฤดูฝนทำให้ช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร
- W๖ ปัญหายาเสพติดระบาดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน

๓. โอกาส (Opportunities = O)

- O๑ มีการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- O๒ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
- O๓ คนในชุมชนมีความสามารถหลากหลาย
- O๔ มีการพัฒนาส่งเสริมด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

๔. อุปสรรค (Threats = T)

- T๑ สภาพพื้นที่บางส่วนมีลักษณะเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากท้องถื่นอื่นตามธรรมชาติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยหากปริมาณน้ำฝนมากผิดปกติหรือไม่มีการจัดการน้ำที่ดี
- T๒ ผลกระทบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย
- T๓ ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ
- T๔ ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการประกอบการ
- T๕ ห้วย หนอง คลอง บึง ตื้นเขินขาดการดูแลและบำรุงรักษา

กลยุทธ์จุดแข็ง – โอกาส (SO)

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ (S๑, O๒,)

กลยุทธ์จุดอ่อน – โอกาส (WO)

- เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อขอรับการอบรมความรู้เฉพาะด้านต่างๆเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ (W๑, O๒)
- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปัญหาขยะเปียกจากครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ (W๔, O๒)

กลยุทธ์จุดแข็ง – อุปสรรค (ST)

- รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (S๑, S๔, T๓)

- เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ และลดต้นทุนการผลิตได้ (S_m , T_m)

กลยุทธ์จุดอ่อน – อุปสรรค (WT)

- เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ (W_5 , T_2)
- ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง ที่ตื้นเขิน (W_m , T_5)

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

	จุดแข็ง (S) S๑ ความสามารถในการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง S๒ มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ดี S๓ มีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว S๔ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก	จุดอ่อน (W) W๑ เกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านไม่เพียงพอ W๒ ประชาชนไม่มีการรวมกลุ่มในดำเนินกิจกรรมต่างๆ W๓ แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง W๔ เกษตรกรยังมีค่านิยมในการใช้ปุ๋ยเคมีเพราะเชื่อว่าจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า จึงไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม W๕ เกษตรกรไม่มีแหล่งรองรับน้ำในช่วงฤดูฝนทำให้ช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร W๖ ปัญหายาเสพติดระบาดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน
โอกาส (O) O๑ มีการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง O๒ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน O๓ คนในชุมชนมีความสามารถหลากหลาย O๔ มีการพัฒนาส่งเสริมด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกหมู่บ้าน	SO เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ (S๑, O๒,)	WO เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อขอรับการอบรมความรู้เฉพาะด้านต่างๆเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ (W๑, O๒) - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปัญหาขยะเปียกจากครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ (W๔, O๒)

อุปสรรค (T) T๑ สภาพพื้นที่บางส่วนมีลักษณะเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากท้องถิ่นอื่นตามธรรมชาติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยหากปริมาณน้ำฝนมากผิดปกติหรือไม่มีการจัดการน้ำที่ดี T๒ ผลกระทบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย T๓ ราคาพืชผลทางเกษตรตกต่ำ T๔ ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการประกอบการ T๕ ห้วย หนอง คลอง บึง ตื้นเขินขาดการดูแลและบำรุงรักษา	ST - รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (S๑, S๔, T๓) - เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิตได้ (S๓, T๓)	WT - เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ (W๕, T๒) - ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง ที่ตื้นเขิน (W๓, T๕)
---	--	--

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม

โครงการที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์สร้างแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในชุมชน จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

โครงการที่ ๑ สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านข้าวแบบครบวงจรภายในชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์รวมกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อช่วยกันบริหารจัดการการผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีคุณภาพแก่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ สนับสนุนแม่ปุ๋ยเคมี เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพประจำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์สร้างการเรียนรู้ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ จัดตั้งกลุ่มศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

๑.๑.๒ อ้อยโรงงาน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่เหมาะสม

โครงการที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานตามกระบวนการโรงเรียน

เกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์สร้างแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในชุมชน จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

โครงการที่ ๑ สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านอ้อยโรงงานแบบครบวงจรภายในชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์รวมกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อช่วยกันบริหารจัดการการผลิตอ้อยโรงงาน

โครงการที่ ๑ สนับสนุนแม่ปุ๋ยเคมี เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์สร้างการเรียนรู้ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ จัดตั้งกลุ่มศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer : YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer : YSF

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ สืบสานวิถีเกษตรกรรมจากเกษตรกรรุ่นเก่าสู่เกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๒ ศึกษาดูงานจากเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๔ ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย

โครงการที่ ๕ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ ขยายตลาดสินค้าเกษตร โดยใช้ตลาดออนไลน์

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer

โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ Smart Farmer สู่การเป็นผู้ประกอบการรายใหม่

โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ต่อยอดวิสาหกิจชุมชนเดิมให้มีความทันสมัยตอบโจทย์กลุ่มลูกค้า

โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ ขยายตลาดสินค้าเกษตร โดยใช้ตลาดออนไลน์

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักและจดจำ

โครงการที่ ๑ การอบรมให้ความรู้เรื่องการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง

โครงการที่ ๑ การจัดแสดงสินค้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบล อำเภอ และจังหวัด

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ สืบสานวิถีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ เดิมสู่เกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ กลุ่มส่งเสริมอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ ๒ ขยายตลาดสินค้าเกษตร โดยใช้ตลาดออนไลน์

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการรายใหม่

โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

กลยุทธ์ที่ ๔ การสร้างแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักและจดจำ

โครงการที่ ๑ การอบรมให้ความรู้เรื่องการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาและเพิ่มแปลงใหญ่ด้านพืชไร่ และ ไม้ผล ตำบลน้ำร้อน ให้มากขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มแปลงใหญ่ด้านพืชไร่ และ ไม้ผล รวมทั้งการจัดกระบวนการศึกษาดูงานแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาต่อยอดและพัฒนาแปลงใหญ่ในตำบล

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพแปลงใหญ่

โครงการที่ ๑ จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ ๒ การเพิ่มแปลงใหญ่ด้านพืชไร่ และ ไม้ผล ตำบลน้ำร้อน ให้มากขึ้น

โครงการที่ ๑ การจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่ด้านพืชไร่ และ ไม้ผล ตำบลน้ำร้อน

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่ม

โครงการที่ ๑ การจัดประชุมกลุ่มแปลงใหญ่ประจำเดือน

กลยุทธ์ที่ ๔ การอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

โครงการที่ ๑ การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาและเพิ่มศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เครือข่าย) ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ให้มากขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน การพัฒนาศักยภาพ (ฐานเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้) การศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร/เครือข่าย ที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาต่อยอดและพัฒนาเครือข่ายในตำบล

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เครือข่าย)

โครงการที่ ๑ จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาฐานเรียนรู้ให้มีศักยภาพและเป็นปัจจุบัน

โครงการที่ ๑ การพัฒนาและปรับปรุงฐานเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ให้มีศักยภาพและเป็นปัจจุบัน

โครงการที่ ๑ การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๔ การเพิ่มศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เครือข่าย)

โครงการที่ ๑ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เครือข่าย)

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ ปรับปรุงบำรุงดินให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน สร้างการเรียนรู้ และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปรับปรุงดิน

กลยุทธ์ที่ ๑ การปรับปรุงบำรุงดิน และการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดการเผา

กลยุทธ์ที่ ๒ การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

กลยุทธ์ที่ ๓ การลดการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

กลยุทธ์ที่ ๔ การลดการไถพรวนทางการเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถพรวนดินเฉพาะร่องที่ปลูกพืช

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาและสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรประจำหมู่บ้าน
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดจ้างการขุดสระ และขุดลอกคูคลองชลประทาน
 - กลยุทธ์ที่ ๑ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ
 - โครงการที่ ๑ การจัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรประจำชุมชน
 - โครงการที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำเดิมภายในชุมชน (การขุดลอกคูคลอง)

๑.๓.๓ อากาศ

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ การไม่สร้างมลพิษทางอากาศเพื่อลดค่า PM ๒.๕
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน รณรงค์และสร้างการรับรู้ด้านการหยุดเผา
 - กลยุทธ์ที่ ๑ การลดมลภาวะทางอากาศ
 - โครงการที่ ๑ การสร้างการรับรู้ด้านการหยุดเผา
 - โครงการที่ ๒ การสาธิตการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า

๑.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ พัฒนาและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน จัดกระบวนการเรียนรู้และศึกษาดูงาน
 - กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
 - โครงการที่ ๑ การส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
 - กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักและจดจำ
 - โครงการที่ ๑ การอบรมให้ความรู้เรื่องการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์
 - กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างการตลาดออนไลน์
 - โครงการที่ ๑ การส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางตลาดออนไลน์
 - กลยุทธ์ที่ ๔ การสร้างมาตรฐานสินค้าทางการเกษตร (อย.,มผช,คัตสรร)
 - โครงการที่ ๑ การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำมาตรฐานสินค้าทางการเกษตร

ตารางที่ ๒๘ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑.โครงการส่งเสริมการปลูกข้าว และอ้อย ในพื้นที่ที่เหมาะสม	๑.ผลิตพืชในพื้นที่ ที่เหมาะสม	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย	๕ หมู่บ้าน	๑.จัดอบรมให้ ความรู้	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๒.โครงการพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว และอ้อย ตามกระบวนการโรงเรียน เกษตรกร	๑.ลดต้นทุน ๒.เพิ่มผลผลิต ๓.ได้มาตรฐาน สินค้าเกษตร	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย	๕ หมู่บ้าน	๑.จัดอบรมให้ ความรู้	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๓.โครงการสร้างศูนย์เรียนรู้ด้าน ข้าว และอ้อย แบบครบวงจร ภายในชุมชน	๑.สร้างศูนย์ เรียนรู้ประจำ ชุมชน	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย	๕ หมู่บ้าน	๑.จัดอบรมให้ ความรู้ ๒.คัดเลือก เกษตรกร ๓.สนับสนุน ศูนย์เรียนรู้	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๔.โครงการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ข้าวพันธุ์ดี มีคุณภาพแก่กลุ่ม เกษตรกรแปลงใหญ่	๑.กลุ่มเกษตรกร มีเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดีไว้ใช้	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว	๕ หมู่บ้าน	๑.สนับสนุน เมล็ดพันธุ์ข้าว แก่กลุ่ม เกษตรกร	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๕.โครงการสนับสนุนแม่ปุ๋ยเคมี เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนแก่ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่	๑.กลุ่มเกษตรกร มีกองทุน หมุนเวียน	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย	๕ หมู่บ้าน	๑.จัดอบรมให้ ความรู้ ๒.ตรวจ วิเคราะห์ดิน ๓.สนับสนุนแม่ ปุ๋ยเคมี	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แปลง	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๖.โครงการส่งเสริมการสร้าง แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ ประจำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่	๑.กลุ่มเกษตรกร มีเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดีไว้ใช้	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือก เกษตรกร ๒.จัดอบรมให้ ความรู้ ๓.ขอมาตรฐาน	๓๐ ราย	๓๐,๐๐๐	๓๐ ราย	๓๐,๐๐๐	๓๐ ราย	๓๐,๐๐๐	๓๐ ราย	๓๐,๐๐๐	๓๐ ราย	๓๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๗.จัดตั้งกลุ่มศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน	๑.มีศูนย์จัดการ ศัตรูพืชชุมชน	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย	๕ หมู่บ้าน	๑.จัดอบรมให้ ความรู้ ๒.คัดเลือก เกษตรกร	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	๓ แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑.โครงการพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรรุ่นใหม่	๑.พัฒนา เกษตรกรรุ่นใหม่	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.จัดการศึกษา ดูงาน	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๒.โครงการพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer	๑.พัฒนา ศักยภาพ SF, วิสาหกิจชุมชน	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.จัดการศึกษา ดูงาน	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๓.โครงการส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยได้ มาตรฐาน	๑.พัฒนา เกษตรกรให้ผลิต สินค้าเกษตรได้ มาตรฐานรับรอง สินค้าเกษตร	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๔.โครงการส่งเสริมตลาดสินค้า เกษตรปลอดภัย	๑.เกษตรกรมี ช่องทางทาง จำหน่ายสินค้า เพิ่มขึ้น	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๕.โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตร	๑.เกษตรกรมี โอกาสสร้าง รายได้เพิ่มขึ้น	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๑ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๖.โครงการส่งเสริมตลาดสินค้า เกษตรออนไลน์	๑.ขยายช่อง ทางการจำหน่าย สินค้า	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๗.โครงการศึกษาดูงานเชิง ปฏิบัติการเพื่อสร้าง ผู้ประกอบการ	๑.เพิ่มช่องทาง และโอกาสทาง ธุรกิจ	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๘.โครงการการอบรมให้ความรู้ เรื่องการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์	๑.เพิ่มช่องทาง และโอกาสทาง ธุรกิจ	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.คัดเลือกกลุ่ม ๓.อบรมให้ ความรู้	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐ ราย	๒๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑.โครงการส่งเสริมและพัฒนา ปรับปรุงบำรุงดิน	๑.ปรับปรุงบำรุง ดิน	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.รับสมัคร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.สนับสนุน เมล็ดพันธุ์พืช	๓๕ ราย	๖๒,๕๐๐	๓๕ ราย	๖๒,๕๐๐	๓๕ ราย	๖๒,๕๐๐	๓๕ ราย	๖๒,๕๐๐	๓๕ ราย	๖๒,๕๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๒.โครงการการบริหารจัดการ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อ ลดการเผา	๑.ลดการเผา	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.จัดซื้อวัสดุทำ น้ำหมักชีวภาพ	๖๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๓.โครงการส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้ สารเคมี	๑.ลดการใช้ สารเคมี ๒.ลดต้นทุนการ ผลิต	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.จัดซื้อวัสดุทำ สารชีวภัณฑ์	๖๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๔.โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ย อินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	๑.ลดการใช้ ปุ๋ยเคมี ๒.ลดต้นทุนการ ผลิต	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.จัดซื้อวัสดุทำ ปุ๋ยอินทรีย์	๖๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๕.โครงการส่งเสริมการไถพรวน ดินเฉพาะร่องที่ปลูกพืช	๑.ลดต้นทุนการ ผลิต	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.สาธิตในแปลง	๖๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๖.โครงการการจัดสร้างแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรประจำชุมชน	๑.สร้างแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	แหล่งน้ำในชุมชน	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือก สถานที่ ๒.ดำเนินการขุด สระ	๒ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐	๒ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐	๒ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐	๒ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐	๒ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๗.โครงการสร้างการรับรู้ด้านการ หยุดเผา	๑.ลดการเผา	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.สาธิตในแปลง	๖๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๘.โครงการสาธิตการนำเศษวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่ม มูลค่า	๑.ลดการเผา	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.อบรมให้ ความรู้ ๒.สาธิตในแปลง	๖๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	๑๐๐ ราย	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑.โครงการการส่งเสริมและ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๑.ส่งเสริมการ แปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือกกลุ่ม เกษตรกร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.ศึกษาดูงาน	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๒.โครงการการอบรมให้ความรู้ เรื่องการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์	๑.ส่งเสริมการ แปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือกกลุ่ม เกษตรกร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.ศึกษาดูงาน	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๓.โครงการการส่งเสริมการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทาง ตลาดออนไลน์	๑.ส่งเสริมการ แปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือกกลุ่ม เกษตรกร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.ศึกษาดูงาน	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว
	๔.โครงการการอบรมเชิง ปฏิบัติการการจัดทำมาตรฐาน สินค้าทางการเกษตร	๑.ส่งเสริมการ แปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	เกษตรกรทั่วไปที่ สนใจ	๕ หมู่บ้าน	๑.คัดเลือกกลุ่ม เกษตรกร ๒.อบรมให้ ความรู้ ๓.ศึกษาดูงาน	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	๕ แห่ง	๕๐,๐๐๐	ศูนย์บริการและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำ ตำบลหาดเสี้ยว

ภาคผนวก

แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

๑.๑ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี

หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในตำบลหาดเสี้ยว ส่วนใหญ่มีการปลูกข้าวเป็นหลัก แต่เนื่องจากระบบการผลิตของเกษตรกรยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ต้นทุนการผลิตสูง ขาดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม ผลผลิตต่อไร่ต่ำ รวมทั้งได้รับผลกระทบจากเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ศัตรูพืช และโรคพืชต่าง ๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีต้านทานการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล รวมทั้งโรคและแมลงต่าง ๆ

๒. ส่งเสริมการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรในชุมชน

เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑-๕ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๖๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ปี

งบประมาณ

๒๐,๐๐๐ บาท (ต่อครั้งต่อปี)

วิธีการดำเนินงาน

- คัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่
- กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- ติดตามประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัด

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ จำนวน ๖๐ คน
- มีพื้นที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในตำบลหาดเสี้ยว อย่างน้อย จำนวน ๖๐ ไร่

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อระบบการผลิตข้าวพันธุ์ดี
- มีการกระจายตัวของเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในพื้นที่ตำบลหาดเสี้ยว
- ลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลรวมทั้งโรคและแมลงต่างๆ

๑.๒ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

หลักการและเหตุผล

ระบบเกษตรผสมผสานเป็นรูปแบบหนึ่งของระบบเกษตรกรรมที่มีกิจกรรมตั้งแต่ ๒ กิจกรรมขึ้นไปในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมการอยู่ร่วมกันอาจจะอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ก็ได้ ระบบเกษตรผสมผสานจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีการวางรูปแบบและดำเนินการ โดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรมแต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม มีการใช้แรงงาน เงินทุน ที่ดิน ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรู้จักนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตชนิดหนึ่งมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์กับการผลิตอีกชนิดหนึ่งกับการผลิตอีกชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดภายในไร่นาแบบครบวงจร ดังนั้นจึงเป็นระบบที่นำไปสู่การเกษตรแบบยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสาน

เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑-๕ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๖๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ปี

งบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท (ต่อครั้งต่อปี)

วิธีการดำเนินงาน

๑. รับสมัครเกษตรกรที่สนใจ
๒. จัดอบรมและทัศนศึกษาดูงาน
๓. ให้คำแนะนำและติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

เกษตรกร จำนวน ๖๐ คน มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสาน

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในไร่นาของตนเองได้

๑.๓ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด

หลักการและเหตุผล

การใช้พื้นที่เพื่อทำการเกษตรในปัจจุบันกระทำกันอย่างต่อเนื่อง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากโครงสร้างดินเสื่อม ขาดอินทรีย์วัตถุที่ทำให้ดินร่วนซุย การแก้ไขปัญหา สามารถทำได้โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพช่วยในการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำขึ้นใช้เอง โดยปรับใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมีได้เป็นอย่างดี

ประเด็นยุทธศาสตร์

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ที่สามารถผลิตได้เอง โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น
๒. เกษตรกรลดความเสี่ยงต่อสารเคมีที่ใช้
๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรทั่วไปในชุมชน

เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑-๕ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๖๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ปี

งบประมาณ

๑๐,๐๐๐ บาท (ต่อครั้งต่อปี)

วิธีการดำเนินงาน

๑. รับสมัครเกษตรกรที่สนใจ
๒. จัดอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี
๓. จัดทำแปลงส่งเสริม/แปลงสาธิต
๔. ติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ จำนวน ๖๐ คน

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยและการผลิตปุ๋ยชีวภาพ
๒. ลดต้นทุนการผลิต
๓. ปรับปรุงบำรุงดินให้มีสภาพดีขึ้น
๔. เกิดกลุ่มเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกันเองในชุมชน

๒. แผนลงทุน

๒.๑ โครงการส่งเสริมอาชีพการทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากวัสดุท้องถิ่น

หลักการและเหตุผล

จากการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วไป มีการใช้สารชำระล้าง เช่น น้ำยาล้างจาน ผงซักฟอก กันทุกครัวเรือน ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถผลิตเองได้ แต่ขาดความรู้และทักษะ ดังนั้น หากมีการนำเอาความรู้และเทคโนโลยีเข้าไปถ่ายทอดรวมกับการปรับใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ย่อมทำให้ประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือนลง ทั้งยังสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายได้ในอนาคต

ประเด็นยุทธศาสตร์

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

วัตถุประสงค์

๑. ลดรายจ่ายภายในครัวเรือน
๒. ส่งเสริมด้านทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑-๕ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๖๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ปี

งบประมาณ

๒๐,๐๐๐ บาท (ต่อครั้งต่อปี)

วิธีการดำเนินงาน

๑. รับสมัครเกษตรกรที่สนใจ
๒. จัดอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี
๓. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์สำหรับดำเนินการ (บางส่วน)
๔. ติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ จำนวน ๖๐ คน

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สามารถทำผลิตภัณฑ์ไว้ในครัวเรือนได้ ทำให้ลดรายจ่ายในครัวเรือน
๒. เพิ่มทักษะด้านอาชีพให้แก่เกษตรกร

๓. แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ โครงการส่งเสริมการจัดทำสวนสมุนไพรประจำครัวเรือนและชุมชน

หลักการและเหตุผล

สมุนไพรอยู่คู่กับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยมาเป็นระยะเวลานาน สมุนไพรหลายชนิดสามารถนำมาสกัดทำเป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ เช่น สะเดา หางไหล เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรสามารถผลิตไว้ใช้เองได้ หากมีแหล่งรวบรวมสมุนไพรไว้ในชุมชน เกษตรกรก็จะสามารถหาวัตถุดิบได้สะดวก และเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตสารสกัดสมุนไพร ไว้ใช้ทดแทนการใช้สารเคมี และยังเป็นการลดภาวะโลกร้อนอีกทางหนึ่ง

ประเด็นยุทธศาสตร์

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

วัตถุประสงค์

๑. เกษตรกรมีสมุนไพรไว้ในชุมชน
๒. ลดรายจ่าย
๓. มีวัตถุดิบในการผลิตสารสกัดชีวภาพ
๔. ลดภาวะโลกร้อน

เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑-๕ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๖๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ปี

งบประมาณ

๑๐,๐๐๐ บาท (ต่อครั้งต่อปี)

วิธีการดำเนินงาน

๑. รับสมัครเกษตรกรที่สนใจ
๒. จัดอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี
๓. สนับสนุนพันธุ์สมุนไพร (บางส่วน)
๔. ติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ จำนวน ๖๐ คน

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหาดเสี้ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีสมุนไพรไว้ในชุมชน ลดรายจ่าย มีวัตถุดิบในการผลิตสารสกัดชีวภาพ และลดภาวะโลกร้อน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน. สืบค้น ๓๐ มกราคม ๒๕๖๙, จาก http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/

กรมส่งเสริมการเกษตร. การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร. สืบค้น ๓๐ มกราคม ๒๕๖๙, จาก http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabsm

กรมพัฒนาที่ดิน. แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน. สืบค้น ๓๑ มกราคม ๒๕๖๙, จาก ดินออนไลน์บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. Agri map. สืบค้น ๓๑ มกราคม ๒๕๖๙, จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>